

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์นี้ ได้มาจาก 1) การตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล 2) การสัมภาษณ์ครูอนุบาล จำนวน 20 คน 3) การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของตัวอย่างประชากร

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
3. ผู้ให้การสังเกต

ตอนที่ 2 การปลูกฝังวัฒนธรรมในแกเด็กวัยอนุบาล

1. การเป็นแบบอย่างของครู
 - 1.1 ความรู้ของครูอนุบาลเกี่ยวกับวัฒนธรรม
 - 1.2 การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครู
2. การให้เด็กฝึกปฏิบัติ
3. การจัดสภาพแวดล้อม
 - 3.1 การจัดป้ายนิเทศ
 - 3.2 การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน
4. การให้เด็กพบเห็นแบบอย่างที่ดี
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 สถานภาพของตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ 1) ผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งแบบสอบถามคืนจำนวน 294 คน 2) ผู้ให้สัมภาษณ์ 20 คน 3) การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจำนวน 10 ห้องเรียน

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งแบบสอบถามคืน จำนวน 294 คน

ตารางที่ 3 ค่าความถี่และค่าร้อยละแสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	รายการ	จำนวน (ทั้งหมด 294)	ร้อยละ
1. สอนระดับ			
	1. อนุบาล 1	84	28.6
	2. อนุบาล 2	97	33.0
	3. สอนรวมชั้นอนุบาล 1. และ 2	113	38.4
2. เพศ			
	1. ชาย	61	20.7
	2. หญิง	233	79.3
3. อายุ			
	1. อายุต่ำกว่า 25 ปี	11	3.7
	2. 26 - 30 ปี	15	5.1
	3. 31 - 35 ปี	60	20.4
	4. 36 - 40 ปี	101	34.4
	5. 41 - 45 ปี	57	19.4
	6. 46 - 50 ปี	21	7.1
	7. 51 - 55 ปี	21	7.1
	8. 56 - 60 ปี	8	2.7

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	รายการ	จำนวน (ทั้งหมด 294)	ร้อยละ
4. ศาสนา			
1.	พุทธ	290	98.6
2.	คริสต์	4	1.4
3.	อิสลาม	0	0
5. ภูมิภาค			
1.	สุพรรณบุรี	230	78.2
2.	ในเขตภาคกลาง	47	16.0
3.	ภาคอื่น ๆ ได้แก่ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ	17	5.8
6. ระยะเวลาที่สอนที่สุพรรณบุรี			
1.	0 - 5 ปี	54	18.4
2.	6 - 10 ปี	52	17.7
3.	11 - 15 ปี	57	19.4
4.	16 ปี ขึ้นไป	131	44.6
7. ประสบการณ์ในการทำงานในอาชีพครู			
1.	0 - 5 ปี	31	10.5
2.	6 - 10 ปี	23	7.8
3.	11 - 15 ปี	83	28.2
4.	16 ปี ขึ้นไป	157	53.4
8. ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล			
1.	0 - 2 ปี	116	39.5
2.	3 - 4 ปี	65	22.1
3.	5 - 6 ปี	61	20.7
4.	7 ปีขึ้นไป	52	17.7

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	รายการ	จำนวน (ทั้งหมด 294)	ร้อยละ
9. การศึกษาระดับสูงสุด			
	1. ต่ำกว่าอนุปริญญา	42	14.3
	2. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	24	8.2
	3. ปริญญาตรี	227	77.2
	4. สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.3
10. สาขาที่จบการศึกษา			
	1. ประถมศึกษา	73	24.8
	2. อนุบาลหรือการศึกษาปฐมวัย	23	7.8
	3. อื่น ๆ เช่น บริหารการศึกษา ภาษาไทย พลศึกษา วิทยาศาสตร์	198	67.3
11. ตำแหน่งในปัจจุบัน			
	1. อาจารย์ 1	34	11.6
	2. อาจารย์ 2	232	78.9
	3. อาจารย์ 3	4	1.4
	4. อื่น ๆ (ไปรตระนุ)	24	8.1
12. ประสบการณ์ในการเข้าอบรม/สัมมนา เกี่ยวกับ วัฒนธรรม			
	1. เคย	37	12.6
	2. ไม่เคย	257	87.4
13. ชุมชนในเขตบริการใช้ภาษาถิ่นหรือไม่			
	1. ใช่	188	64.0
	2. ไม่ใช่	106	36.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	รายการ	จำนวน (ทั้งหมด 294)	ร้อยละ
14.	ท่านสร้างหน่วยการสอนใหม่หรือไม่		
1.	ไม่สร้าง	181	61.5
2.	สร้าง	113	38.5
1)	ด้านภาษาและวรรณคดี	34	30.1
2)	ด้านมารยาท	99	87.6
3)	ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม	77	68.1
4)	คุณธรรมจริยธรรม	48	42.5
5)	ศิลปกรรม	12	10.6
6)	ด้านการละเล่น ดนตรี และ ศิลปะการแสดง	31	27.4
15.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรม		
ก.	วัฒนธรรมควรเป็นสิ่งที่คงที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	65	22.1
ข.	วัฒนธรรมต่างชาติเป็นสิ่งที่ดี ควรรับมาปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้ทันสมัย	5	1.7
ค.	วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงตามสิ่งแวดล้อม บุคคลในชุมชนอาจจะยอมรับวัฒนธรรมใหม่ได้ โดยเลือกเฉพาะสิ่งที่เหมาะสมมา ปรับปรุง วัฒนธรรมของตน	224*	76.2
16.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรม		
ก.	ศึกษาค้นหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมใหม่	4	1.4
ข.	ยึดถือปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยอย่างเคร่งครัด	34	11.6
ค.	ศึกษาค้นหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นปรับปรุง และนำวัฒนธรรม ไปใช้ให้เหมาะสมกับสังคม	256*	87.1

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	รายการ	จำนวน (ทั้งหมด 294)	ร้อยละ
17.	ความคิดเห็นเรื่องการจัดการศึกษาระดับอนุบาล เกี่ยวกับวัฒนธรรม		
ก.	เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กได้เตรียมตัวใน การเริ่มเรียนหนังสือในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	12	4.1
ข.	เด็กวัยอนุบาลเป็นวัยที่ยังไม่เหมาะสมสำหรับการ ปลูกฝังวัฒนธรรม เพราะยังเล็กเกินไปที่จะเรียนรู้	3	1.0
ค.	เด็กวัยอนุบาลเป็นวัยที่พัฒนาการทุกด้านเป็นไป อย่างรวดเร็ว ดังนั้นนอกจากจะจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กในทุก ๆ ด้าน แล้ว วัยอนุบาลยังเป็น วัยที่สำคัญที่สุดสำหรับการปลูกฝังวัฒนธรรม	279*	94.9

จากตารางที่ 3 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างครูอนุบาลส่วนมาก ร้อยละ 38.4 สอน 2 ระดับชั้น คือ ทั้งอนุบาล 1 และอนุบาล 2 ส่วนมากร้อยละ 79.3 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 34.4 มีอายุอยู่ระหว่าง 36 - 40 ปี และร้อยละ 78.2 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี ครูอนุบาลส่วนมากร้อยละ 53.4 มีประสบการณ์ในอาชีพครู 16 ปีขึ้นไป ร้อยละ 39.5 มีประสบการณ์ในการสอนในระดับชั้นอนุบาล 0 - 2 ปี ร้อยละ 77.2 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และร้อยละ 67.3 จบการศึกษาในสาขาอื่น ๆ คือ บริหารการศึกษา ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ ตามลำดับ ครูอนุบาลส่วนมากร้อยละ 87.4 ไม่เคยเข้าอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับวัฒนธรรม ร้อยละ 61.5 ไม่ได้สร้างหน่วยการสอนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมขึ้นมา และร้อยละ 87.6 สร้างหน่วยการสอนเรื่องของวัฒนธรรมทางมารยาทมากที่สุด ชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนใช้ภาษาถิ่นร้อยละ 64

ครูอนุบาลร้อยละ 76.2 มีความเห็นว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงตามสิ่งแวดล้อม บุคคลในชุมชนอาจจะยอมรับวัฒนธรรมใหม่ได้ โดยเลือกเฉพาะสิ่งที่เหมาะสมมาปรับปรุงวัฒนธรรมของตน ส่วนวิธีการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรม ครูร้อยละ 87.1 มีความเห็นว่า การศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นปรับปรุง และนำวัฒนธรรมไปใช้ให้เหมาะสมกับสังคม ครูอนุบาลร้อยละ 94.9 มีความเห็นว่า เด็กวัยอนุบาลเป็นวัยที่

พัฒนาการทุกด้านเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นนอกจากจะจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กในทุก ๆ ด้านแล้ว วิทยาลัยยังเป็นวัยที่สำคัญ ที่สุดสำหรับการปลูกฝังวัฒนธรรมอีกด้วย

2. สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ครูอนุบาล จำนวน 20 คน

ตารางที่ 4 ค่าความถี่และค่าร้อยละของสถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

ที่	สถานภาพ	จำนวน (ทั้งหมด 20)	ร้อยละ
1.	เพศ		
	1. ชาย	1	5
	2. หญิง	19	95
2.	ศาสนา		
	1. พุทธ	20	100
	2. ศาสนาอื่น ๆ	0	0
3.	อายุ		
	1. ต่ำกว่า 30 ปี	2	10
	2. 31 - 40 ปี	9	45
	3. 41 - 50 ปี	6	30
	4. 51 - 60 ปี	5	25
4.	ประสบการณ์ในการทำงานอาชีพครู		
	1. น้อยกว่า 6 ปี	1	5
	2. 6 - 10 ปี	2	10
	3. 10 - 15 ปี	3	15
	4. 15 ปี ขึ้นไป	14	70

ตารางที่ 4 ต่อ)

ที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ (ทั้งหมด 20)
5. ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล			
1.	0 - 2 ปี	3	15
2.	3 - 4 ปี	2	10
3.	5 - 6 ปี	6	30
4.	7 ปี ขึ้นไป	9	45
6. วุฒิการศึกษาที่จบ			
1.	ประกาศนียบัตรการศึกษา(ปกศ) 2		10
2.	พม.	4	20
3.	ปริญญาตรี	14	70
7. สาขาที่จบการศึกษา			
1.	สาขาอนุบาลหรือ การศึกษาปฐมวัย	2	0
2.	สาขาประถมศึกษา	7	35
3.	สาขา อื่น ๆ	11	55

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ครูอนุบาลที่ให้สัมภาษณ์ส่วนมากร้อยละ 95 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 45 อายุ ระหว่าง 31 - 40 ปี และร้อยละ 70 มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพครูมาแล้วมากกว่า 15 ปี ครูอนุบาลส่วนมากร้อยละ 45 มีประสบการณ์สอนชั้นอนุบาลมากกว่า 7 ปี ร้อยละ 70 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และร้อยละ 55 จบการศึกษาในสาขาอื่น ๆ มีเพียง ร้อยละ 10 เท่านั้นที่จบการศึกษาในสาขาอนุบาลหรือการศึกษาปฐมวัย

3. สถานภาพของผู้ให้สังเกต

โรงเรียนที่ไปสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีจำนวน 10 ห้องเรียนซึ่งมีข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน ดังนี้

3.1 ครูอนุบาลเป็นเพศหญิง

10 คน

3.2	อายุโดยเฉลี่ย	44 ปี
3.3	จบการศึกษาระดับปริญญาตรี	7 คน
	- ต่ำกว่าปริญญาตรี	3 คน
3.4	สาขาที่จบส่วนใหญ่จบสาขา	
	- ประถมศึกษาและอนุบาล	70 คน
	- สาขาอื่น ๆ	3 คน
3.5	ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลโดยเฉลี่ย	8 ปี
3.6	มีนักเรียนเฉลี่ย	26.7 คน / ห้องเรียน

ตอนที่ 2 การปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาล

การปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาล ด้วยวิธีการ 5 วิธี คือ 1) การเป็นแบบอย่างของครู 2) การให้เด็กฝึกปฏิบัติ 3) การจัดสภาพแวดล้อม 4) การให้เด็กพบเห็นแบบอย่างที่ดี 5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. การเป็นแบบอย่างของครู

การเป็นแบบอย่างของครู ได้แก่ 1) ความรู้ของครูอนุบาลเกี่ยวกับวัฒนธรรม 2) การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครู 3) ซึ่งได้ข้อมูลจาก ก) แบบสอบถาม ข) แบบสัมภาษณ์ ค) แบบสังเกต

ก) ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการเป็นแบบอย่างของครู

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ความรู้ของครูอนุบาลเรื่องวัฒนธรรม	2.45	0.39	ปานกลาง
2.	การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครูอนุบาล	3.08*	0.37	มาก

จากตารางที่ 5 การเป็นแบบอย่างของครู ในการปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างเรื่องวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.08$) และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ความรู้ของอนุบาลเรื่องวัฒนธรรม ($\bar{X} = 2.45$) อยู่ในระดับปานกลาง

1.1 ความรู้ของครูอนุบาลเรื่องวัฒนธรรม

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความรู้ของครูอนุบาล

ที่	วัฒนธรรม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	รู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทย การใช้ภาษาไทย และหลักภาษาไทย	2.50	.59	ปานกลาง
2.	รู้จักภาษาถิ่น เช่น ลาวเวียง ลาวพวน ลาวเทิง ลาวครั่ง จีน กะเหรี่ยง ละว้า เป็นต้น	1.19	1.00	ปานกลาง
3.	รู้จักนิทาน ตำนานพื้นบ้านของท้องถิ่น สุพรรณบุรี เช่น ตำนานเมืองสุพรรณบุรี เมืองอู่ทอง วัดเขานางบวช สองพี่น้อง ชุนช้างชุนแผน บางปลาม้า โศกโคโคเฒ่า เป็นต้น	2.05	.70	ปานกลาง
4.	รู้จักเพลงกล่อมเด็ก บทร้องเล่น บทปลอบเด็ก เช่น เจ้าเนื้อนุ่ม แมวหงาว นกกระจาบ กาหว่า จำจิมะเขือเปาะ จับปูดำ หัวล้าน ผมเปีย นกขมิ้น โงกเงก เป็นต้น	2.23	.72	มาก
5.	มีความรู้เรื่องมารยาท เช่น การแต่งกาย การพูด ฟัง เป็นต้น	2.95	.59	มาก
6.	รู้จักพระราชพิธี ต่าง ๆ เช่น พระราชพิธีพืชมงคล จรตระนังคัลแรกนาขวัญ พระราชพิธีอัฐมงคล พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พระราชพิธีวิสาข-ภิกษุ เป็นต้น	2.77	.73	มาก
7.	รู้จักประเพณีของท้องถิ่นสุพรรณบุรี เช่น แบบ ไทยโชน ประเพณีผูกขวัญข้าว งานหึ่งกระจาด พิธีเสนเฮือน ประเพณีไหว้พระแช่ ทำบุญกัณฑ์ บุญข้าวจี บุญบังไฟ พิธีปากตง เป็นต้น	1.85	.75	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ที่	วัฒนธรรม	X	S.D	ความหมาย
8.	รู้จักประเพณีไทยต่าง ๆ เช่น วันเข้าพรรษา ออกพรรษา ตักบาตรเทโว วันมาฆบูชา วิสาขบูชา งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน เป็นต้น	3.15*	.62	มาก
9.	มีความรู้เกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ ชน ประวัติของชาติ พระธรรม คำสอนของศาสนา พระราชกรณียกิจต่าง ๆ เป็นต้น	2.93	.65	มาก
10.	มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย เช่น สิทธิและ หน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย เป็นต้น	2.91	.62	มาก
11.	มีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ เช่น เมตตา กรุณา ประหยัด กตัญญู มีวินัย เป็นต้น	3.01	.67	มาก
12.	มีความรู้เรื่องศิลปหัตถกรรม เช่น งานศิลป หัตถกรรมพื้นบ้าน ภาพวาด รูปทรงของโบสถ์ วิหาร พระราชวัง พระพุทธรูปปางต่าง ๆ เป็นต้น	1.81	.66	ปานกลาง
13.	รู้จักการเล่นและของเล่นของไทย เช่น รีรีข้าวสาร อีต๊ก เลื้อยขำห้วย มะล็อกตอกแตก กาปักไข่อ้ายเข้อ้ายโงง รูกินหาง ลูกช่วง ลูกข่าง จ้าว ม้าก้านกล้วย อีโผละ เป็นต้น	2.66	.64	มาก
14.	รู้จักศิลปะการแสดงท้องถิ่นหรือของไทย เช่น โขน ลิเก ลำตัด เพลงเรือ เพลงอีแซว เพลงฉ่อย เพลงปรบไก่ เพลงพวงมาลัย เพลงขอทาน รำไทย เซิ้ง หมอรำ ลิเกลาว เป็นต้น	2.40	.70	ปานกลาง
15.	รู้จักศิลปินที่มีชื่อเสียงในท้องถิ่น เช่น อาจารย์ มนตรี ตราโมท สุเทพ โชคสกุล สนิท บัวทอง ขวัญจิต ศรีประจันต์ พ่อไสวและแม่บัวผัน วงษ์งาม แม่เหม อินทร์สว่าง พุ่มพวง ดวงจันทร์ มนต์ โอภากุล ศิวกานท์ ปทุมสูติ จำรัส เพชรยวง เป็นต้น	2.36	.71	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
16.	รู้จักเพลงไทยเดิมและดนตรีไทย เช่น เพลงเขมร- ไทรโยค เพลงลาวดวงเดือน พม่าแขกกบ เป็นต้น	2.43	.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ความรู้ของครูอนุบาลเกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรมนั้น ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.14$) คือ ครูอนุบาลรู้จักประเพณีไทยต่าง ๆ เช่น วันเข้าพรรษา วันมาฆบูชา วิสาขบูชา งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน เป็นต้น รองลงมาคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 3.01$) ด้านมารยาท ($\bar{X} = 2.95$) ความรู้เกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 2.93$) ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ($\bar{X} = 2.91$) ตามลำดับและที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.19$) คือ ครูอนุบาลรู้จักภาษาถิ่น เช่น ลาวเวียง ลาวพวน ลาวโซ่ง ลาวครั่ง จีนกะเหรี่ยง ละว้า เป็นต้น โดยภาพรวมแล้วพบว่า ครูอนุบาลมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมระดับชาติอยู่ในระดับมาก ส่วน วัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครูอนุบาล

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครูอนุบาล

ที่	วัฒนธรรม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.2.1	ด้านภาษาและวรรณคดี	2.42	0.51	ปานกลาง
1.2.2	ด้านมารยาท	2.72	0.49	มาก
1.2.3	ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และค่านิยม	3.00	0.40	มาก
1.2.4	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.49*	0.41	มาก
1.2.5	ด้านศิลปกรรม	2.20	0.67	ปานกลาง
1.2.6	ด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง	2.07	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 แสดงว่า การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครูอนุบาล ที่อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.49$) คือ การเป็นแบบอย่างในด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมา

($\bar{X} = 3.00$) คือ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และค่านิยมการเป็นแบบอย่างในด้านมารยาท ($\bar{X} = 2.72$) ที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านภาษาและวรรณคดี ($\bar{X} = 2.42$) ด้านศิลปกรรม ($\bar{X} = 2.20$) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.07$) คือ ด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง

1.2.1 ด้านภาษาและวรรณคดี

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครูทางด้านภาษา และวรรณคดี

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	เขียน อักษรไทยและคำภาษาไทยได้ชัดเจนถูกต้อง	3.16*	.63	มาก
2.	ใช้เวลาว่างในการอ่านนิทาน ตำนาน วรรณคดีของพื้นบ้านและของไทย ชวนข้าง-ชวนแผน ประวัติเมืองสุพรรณ เป็นต้น	2.21	.73	ปานกลาง
3.	นำ สุภาษิต คำพังเพยมาใช้ในชีวิตประจำวัน	2.25	.70	ปานกลาง
4.	สนใจ แสวงหาอ่าน หรือซักถามผู้เกี่ยวกับ เพลงกล่อมเด็ก บทร้องเล่น บทปลอบเด็ก สุภาษิตคำพังเพย ต่าง ๆ เป็นต้น	2.06	.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 แสดงว่า การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครูด้านภาษาและวรรณคดี ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.16$) คือ การเขียนอักษรไทยและคำภาษาไทยได้ชัดเจนถูกต้อง รองลงมา ($\bar{X} = 2.25$) คือ นำ สุภาษิต คำพังเพยมาใช้ในชีวิตประจำวัน และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.06$) คือ สนใจ แสวงหาอ่าน หรือซักถามผู้เกี่ยวกับ เพลงกล่อมเด็ก บทร้องเล่น บทปลอบเด็ก สุภาษิตคำพังเพย ต่าง ๆ เป็นต้น

1.2.2 ด้านมารยาท

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครูของ
ด้านมารยาท

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	แสดงความเคารพบุคคลต่าง ๆ ได้ อย่าง เหมาะสม เช่น การไหว้ กราบ ถวายบังคม ฯลฯ	3.00	.700	มาก
2.	แสดงการทักทายเพื่อนครูในโรงเรียนโดยการไหว้	1.88	1.10	ปานกลาง
3.	มีบุคลิกภาพดี ไม่ว่าจะเดิน นั่ง รับประทานอาหาร รับของ เป็นต้น	2.54	.69	มาก
4.	ใช้คำสุภาพ เช่น “ครับ” “คะ” หรือ “ขอบคุณ” “ขอโทษ”	3.29*	.69	มาก
5.	กล่าวคำสุภาพออกมาเสมอแม้ว่าอยู่ใน อารมณ์โกรธ	2.48	.71	ปานกลาง
6.	เป็นผู้ฟังที่ดี ตั้งใจฟังผู้อื่นพูดไม่ขัดจังหวะ หรือแทรกแซง	3.03	.68	มาก
7.	แต่งกายด้วยเสื้อผ้าหรือเครื่องประดับที่แสดง ออกซึ่งวัฒนธรรมท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย	2.41	.73	ปานกลาง
8.	มีมารยาทในการรับประทานอาหาร เช่น ไม่คุยเสียงดัง ฯลฯ	3.13	.70	มาก

จากตารางที่ 9 แสดงว่า ของการปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครูของด้านมารยาท ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.29$) คือ การใช้คำสุภาพ เช่น “ครับ” “คะ” หรือ “ขอบคุณ” “ขอโทษ” ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.88$) คือ การแสดงการทักทายเพื่อนครูในโรงเรียนโดยการไหว้

1.2.3. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครูของ
ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม

ที่	วัฒนธรรม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.2.3.1.	ขนบธรรมเนียมประเพณี	1.99	.62	ปานกลาง
1.2.3.2.	ความเชื่อทางศาสนา	2.95	.57	มาก
1.2.3.3.	ค่านิยมในชาติ	3.00	.57	มาก
1.2.3.4.	ค่านิยมในความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์	3.17	.55	มาก
1.2.3.5.	ค่านิยมแบบไทย	3.26*	.59	มาก
1.2.3.6.	ค่านิยมแบบประชาธิปไตย	3.19	.46	มาก

จากตารางที่ 10 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และค่านิยม ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.26$) คือ เรื่องค่านิยมแบบไทย รองลงมา ($\bar{X} = 3.19$) คือ เรื่องค่านิยมแบบประชาธิปไตย ค่านิยมในความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 3.17$) และค่านิยมในชาติ ($\bar{X} = 3.00$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.99$) คือ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.3.1 ขนบธรรมเนียมประเพณี

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้าน
ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม เรื่อง ขนบธรรมเนียมประเพณี

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ท่านเข้าร่วมพระราชพิธี ต่าง ๆ เช่น พระราชพิธี พิธีมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พระราชพิธี ฉัตรมงคล พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก เป็นต้น	1.40	.89	น้อย
2.	ท่านเข้าร่วมประเพณีของท้องถิ่นสุพรรณบุรี เช่น แบบไทยโชน ประเพณีผูกขวัญข้าว งานหิงกระจาด พิธีเสนเฮือน ประเพณีไหว้พระแห่ ทำบุญก่าฟ้า บุญข้าจี่ บุญบังไฟ พิธีปากดง เป็นต้น	1.40	.98	น้อย
3.	ท่านเข้าร่วมประเพณีไทยต่าง ๆ เช่น วันเข้าพรรษา ออกพรรษา ตักบาตรเทโว วันมาฆบูชา วิสาขบูชา งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน เป็นต้น	3.15*	.78	มาก

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า การเป็นแบบอย่างในการเข้าร่วมวัฒนธรรมทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ที่อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.15$) คือ การเข้าร่วมประเพณีของไทยต่าง ๆ เช่น วันเข้าพรรษา ออกพรรษา ตักบาตรเทโว วันมาฆบูชา วิสาขบูชา งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน เป็นต้น ที่ครูอนุบาลเข้าร่วมในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.40$) คือ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีด้านพระราชพิธีและด้านประเพณีท้องถิ่นของสุพรรณบุรี

1.2.3.2 ความเชื่อทางศาสนา

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม เรื่อง ความเชื่อทางศาสนา

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ศึกษาหาความรู้ทางด้านศาสนาให้มีความรู้ความเข้าใจถูกต้อง	2.65	.75	มาก
2.	สวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้านอน	3.17	.87	มาก
3.	เข้าร่วมพิธีในวันสำคัญทางศาสนา เข้าวัดฟังธรรม	2.55	.82	มาก
4.	เชื่อในบาปบุญคุณโทษ กฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	3.41*	.67	มาก

จากตารางที่ 12 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างในด้านค่านิยมทางศาสนานั้น ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.41$) คือ เชื่อในบาปบุญคุณโทษ กฎแห่งกรรม การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว รองลงมา ($\bar{X} = 3.17$) คือ สวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้านอน และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.55$) คือ เข้าร่วมพิธีในวันสำคัญทางศาสนา เข้าวัดฟังธรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.3.3 ค่านิยมความจงรักภักดีต่อชาติ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม เรื่อง ค่านิยมความจงรักภักดีต่อชาติ

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ศึกษาหาความรู้ความเข้าใจถึงประวัติและการดำรงอยู่ของชาติ	2.61	.71	มาก
2.	ส่งเสริมและรักเกียรติของชาติภูมิใจในความเป็นไทยและนิยมไทย	3.22*	.65	มาก
3.	ป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติ	3.13	.70	มาก
4.	ปฏิบัติตามคติพจน์ “การรักษาวินัยธรรม คือ การรักษาชาติ”	3.04	.71	มาก

จากตารางที่ 13 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูในเรื่องของค่านิยมในความจงรักภักดีต่อชาติ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.22$) คือ การส่งเสริมและรักเกียรติของชาติ ภูมิใจในความเป็นไทยและนิยมไทย รองลงมา ($\bar{X} = 3.13$) คือ ป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติ และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.61$) คือ ศึกษาหาความรู้ความเข้าใจถึงประวัติและการดำรงอยู่ของชาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.3.4 ค่านิยมในความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม เรื่อง ค่านิยมความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์	2.96	.71	มาก
2.	รักษาและส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข	3.33*	.69	มาก
3.	แสดงความจงรักภักดีเทอดทูลเกียรติ เฝยแพ้วพระราชกรณียกิจ	3.25	.67	มาก
4.	ร่วมกันประกอบความดีถวายเป็นพระราชกุศล โดยเฉพาะในวันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์	3.12	.68	มาก

จากตารางที่ 14 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูอนุบาลในเรื่องค่านิยมในความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.33$) คือ การรักษาและส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รองลงมา ($\bar{X} = 3.25$) คือ แสดงความจงรักภักดีเทอดทูลเกียรติ เฝยแพ้ว พระราชกรณียกิจ และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.96$) คือ ศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบัน พระมหากษัตริย์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.3.5 ค่านิยมแบบไทย

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม เรื่อง ค่านิยมแบบไทย

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ไม่เห็นด้วยกับหญิงชายในปัจจุบันที่อยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงานให้ถูกต้องตามประเพณี หรือตามกฎหมาย	2.98	.97	มาก
2.	มีความอ่อนน้อม นับถือครูญาติและเคารพผู้อาวุโส	3.48*	.60	มาก
3.	พอใจในสิ่งที่ท่านมีอยู่และอยู่อย่างเรียบง่าย	3.33	.73	มาก
4.	แก้ปัญหาโดยการออมชอมหลีกเลี่ยงการปะทะกันรุนแรง	3.25	.77	มาก

จากตารางที่ 15 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูอนุบาลในเรื่องค่านิยมในความเป็นไทย ทุกข้ออยู่ระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.48$) คือ ความอ่อนน้อมถ่อมตน นับถือครูญาติและเคารพผู้อาวุโส รองลงมา ($\bar{X} = 3.33$) คือ พพอใจในสิ่งที่มีอยู่และอยู่อย่างเรียบง่าย ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.98$) คือ ไม่เห็นด้วยกับหญิงชายในปัจจุบันที่อยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงานให้ถูกต้องตามประเพณี หรือตามกฎหมาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.3.6 ค่านิยมแบบประชาธิปไตย

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม เรื่อง ค่านิยมแบบประชาธิปไตย

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	เคารพในสิทธิของผู้อื่น	3.53	.56	มากที่สุด
2.	ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของตนในการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ เช่น ใช้สิทธิเลือกตั้ง แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ	3.48	.60	มาก
3.	ยอมรับความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์จากคนอื่น	3.13	.66	มาก
4.	ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของข้าราชการ	3.59*	.59	มากที่สุด
5.	เมื่อมีกิจกรรม/เหตุการณ์ที่ต้องการตัดสินใจหรือซักถามโต้ตอบ ท่านสามารถให้เหตุผลของการตัดสินใจ ซักถามและพูดจาโต้ตอบโดยใช้เหตุผล ที่เหมาะสมและถูกต้อง	2.99	.70	มาก
6.	ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาไม่ยึดถือความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่	3.07	.76	มาก
7.	ท่านร่วมวางแผนและปฏิบัติกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน	2.98	.66	มาก
8.	ท่านเป็นกำลังสำคัญในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมหรือโครงการต่างๆให้สำเร็จลุล่วงตามกำหนด	2.76	.74	มาก

จากตารางที่ 16 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูอนุบาลในเรื่องค่านิยมแบบประชาธิปไตย ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ที่อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.59$) คือ การปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของข้าราชการ รองลงมา ($\bar{X} = 3.53$) คือ การเคารพในสิทธิของผู้อื่น ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.76$) คือ ท่านเป็นกำลังสำคัญในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมหรือ โครงการต่างๆให้สำเร็จลุล่วงตามกำหนด

1.2.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรม
จริยธรรม

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.2.4.1	การประหยัด	2.77	.59	มาก
1.2.4.2	ความซื่อสัตย์	2.95	.61	มาก
1.2.4.3	ความอดทน	2.78	.63	มาก
1.2.4.4	มีวินัย	3.19	.46	มาก
1.2.4.5	รักสะอาด	3.36	.51	มาก
1.2.4.6	ความซื่อสัตย์	3.38	.55	มาก
1.2.4.7	ความรับผิดชอบ	3.02	.46	มาก
1.2.4.8	ความมกตัญญู	3.44*	.54	มาก
1.2.4.9	ความเมตตากรุณา	3.23	.53	มาก

จากตารางที่ 17 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรมในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.44$) คือ ความมกตัญญู รองลงมา ($\bar{X} = 3.38$) คือ ความซื่อสัตย์ รักสะอาด ($\bar{X} = 3.36$) และความเมตตากรุณา ($\bar{X} = 3.23$) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การประหยัด ($\bar{X} = 2.77$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.4.1 การประหยัด

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรม จริยธรรม เรื่อง การประหยัด

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ท่านจัดสรรการใช้จ่ายในแต่ละเดือน ตามลำดับ ความจำเป็นและออมไว้บ้างตามสมควร	2.96*	.85	มาก
2.	ท่านมักจะเก็บวัสดุเหลือใช้ไว้จัดทำอุปกรณ์การสอน หรือใช้ทำประโยชน์ต่อไป	2.95	.75	มาก
3.	ท่านดัดแปลงเสื้อผ้าหรือเครื่องประดับที่ล้าสมัยแล้ว มาใช้ใหม่	2.26	.99	ปานกลาง
4.	ท่านนิยมซื้อสินค้าผ่อนส่ง หากไม่มีเงินสดเพียงพอ	2.90	.89	มาก

จากตารางที่ 18 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่อง การประหยัด ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.96$) คือ จัดสรรการใช้จ่ายในแต่ละเดือน ตามลำดับความจำเป็นและออมไว้บ้างตามสมควร รองลงมา ($\bar{X} = 2.95$) คือ มักจะเก็บวัสดุเหลือใช้ไว้จัดทำอุปกรณ์การสอน หรือใช้ทำประโยชน์ต่อไป และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.26$) คือ การดัดแปลงเสื้อผ้าหรือเครื่องประดับที่ล้าสมัยแล้วมาใช้ใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.4.2 ความขยันหมั่นเพียร

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรม
จริยธรรม เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ทำงานอย่างต่อเนืองและสม่ำเสมอจนกว่างานจะเสร็จ	3.02*	.72	มาก
2.	งานที่ทำแม้จะยากหรือมีอุปสรรคสักเพียงใดท่าน ก็ทำจนสำเร็จ	3.00	.72	มาก
3.	ท่านศึกษาหาความรู้อยู่เป็นเนืองนิจ	2.78	.72	มาก
4.	ฝึกตนเองให้มีความสามารถและความชำนาญใน อาชีพของตน	3.00	.69	มาก

จากตารางที่ 19 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่อง
การขยันหมั่นเพียร ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.02$) คือ การทำงานอย่างต่อ
เนืองและสม่ำเสมอจนกว่างานจะเสร็จ รองลงมา ($\bar{X} = 3.00$) คือ งานที่ทำแม้จะยากหรือมี
อุปสรรคสักเพียงใดก็ทำจนสำเร็จและฝึกตนเองให้มีความสามารถและความชำนาญในอาชีพของ
ตน และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.78$) คือ ศึกษาหาความรู้อยู่เป็นเนืองนิจ

1.2.4.3 ความอดทน

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรม
จริยธรรม เรื่อง ความอดทน

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	เวลาเจ็บป่วยไม่ร้องครวญครางหรือพำบัน	2.72	1.01	มาก
2.	ไม่พอใจ หรือโกรธมากเพียงไรท่านสามารถ เก็บอารมณ์ไว้ได้	2.64	.82	มาก
3.	ยอมรับฟังคำวิจารณ์การทำงานของตนเอง	2.98*	.66	มาก
4.	ไม่พำบันเวลาทำงาน	2.76	.85	มาก

จากตารางที่ 20 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่อง ความอดทน ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.98$) คือ การยอมรับฟังคำวิจารณ์ การทำงานของตนเอง รองลงมา ($\bar{X} = 2.76$) คือ ไม่พรับ่นเวลาทำงาน และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.64$) คือ การที่ครูอนุบาลไม่พอใจ หรือโกรธมากเพียงไรสามารถ เก็บอารมณ์ไว้ได้

1.2.4.4 ความมีวินัย

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรม จริยธรรม เรื่อง ความมีวินัย

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	มาโรงเรียนก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ	3.35	.70	มาก
2.	เข้าแถวเวลาที่ถืออาหาร ชื้อของ ขึ้นรถเมล์	3.29	.70	มาก
3.	แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของราชการ	3.54	.58	มากที่สุด
4.	ท่านมักจะหาของไม่เจอเมื่อต้องการใช้	2.57	.79	มาก

จากตารางที่ 21 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่อง ความมีวินัย ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.54$) คือ การรแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของราชการ รองลงมา ($\bar{X} = 3.35$) คือ มาโรงเรียนก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติและที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.57$) คือ ครูอนุบาลมักจะหาของไม่เจอเมื่อต้องการใช้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.4.5 รักสะอาด

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรม
จริยธรรม เรื่อง รักสะอาด

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและก่อน ประกอบอาหาร	3.35	.67	มาก
2.	หลังจากรับประทานอาหารท่านทำความสะอาด ภาชนะทันที	3.05	.80	มาก
3.	ทิ้งขยะลงในถัง	3.64*	.55	มากที่สุด
4.	รักษาความสะอาดของบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย และสาธารณสถาน	3.40	.60	มาก

จากตารางที่ 22 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่อง
การรักสะอาด อยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.64$) คือ
การทิ้งขยะลงในถัง รองลงมา ($\bar{X} = 3.40$) คือ รักษาความสะอาดของบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย และ
สาธารณสถานและมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.05$) คือ หลังจากรับประทานอาหารทำความสะอาด
ภาชนะทันที

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.4.6 ความซื่อสัตย์

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรม
จริยธรรม เรื่อง ความซื่อสัตย์

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	เมื่อผู้บริหารมอบหมายให้ทำมักจะทำ “ทำแล้ว”แต่ยังไม่ได้ทำ	3.33	.88	มาก
2.	ขออนุญาตผู้บริหารไปทำธุระอย่างหนึ่ง แต่กลับ ไปทำอีกอย่างหนึ่ง	3.57*	.80	มากที่สุด
3.	ให้คะแนนนักเรียนตามความสามารถโดยไม่มี การลำเอียง	3.48	.71	มาก
4.	มีเหตุจำเป็นต้องพูดเท็จกับบิดามารดา ผู้บริหาร หรือเพื่อน	3.13	.80	มาก

จากตารางที่ 23 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่อง
ความซื่อสัตย์ สวมมากอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.57$)
คือ การขออนุญาตผู้บริหารไปทำธุระแต่กลับไปทำอย่างอื่น รองลงมา ($\bar{X} = 3.48$) คือ ให้
คะแนนนักเรียนตามความสามารถโดยไม่มีกการลำเอียงและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.13$) คือ มี
เหตุจำเป็นต้องพูดเท็จกับบิดามารดา ผู้บริหาร หรือเพื่อน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.4.7 ความรับผิดชอบ

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรม
จริยธรรม เรื่อง ความรับผิดชอบ

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ได้รับคำเตือนจากผู้บังคับบัญชาในเรื่องการปฏิบัติ หน้าที่เป็นประจำ	3.34*	.74	มาก
2.	เตรียมอุปกรณ์การสอนมาก่อนเข้าสอนเสมอ	2.67	.69	มาก
3.	ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา	3.20	.63	มาก
4.	ปฏิบัติงานส่งเสริมการสอน เช่น ด้านกีฬา อุตสาหกรรม ต่าง ๆ	2.87	.71	มาก

จากตารางที่ 24 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่อง
ความรับผิดชอบ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.34$) คือ การปฏิบัติหน้าที่โดย
ไม่ได้รับคำเตือนของผู้บังคับบัญชา รองลงมา ($\bar{X} = 2.67$) คือ ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทัน
เวลา ($\bar{X} = 3.20$) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เตรียมอุปกรณ์การสอนมาก่อนเข้าสอนเสมอ

1.2.4.8 ความกตัญญู

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรม
จริยธรรม เรื่อง ความกตัญญู

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	เลี้ยงดูตอบแทนพ่อแม่หรือผู้มีพระคุณ	3.49*	.64	มาก
2.	โต้เถียงพ่อแม่ เมื่อพ่อแม่ดุด่าตักเตือน	3.36	.89	มาก
3.	แสดงที่ทางกระด้างกระเดื่อง ล้อเลียน ลบหลู่ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีพระคุณเมื่อโกรธหรือไม่พอใจ	3.47	.87	มาก
4.	ท่านแสดงความเคารพต่อผู้ใหญ่หรือผู้มีพระคุณ	3.46	.71	มาก

จากตารางที่ 25 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่อง ความกตัญญู ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ($\bar{X} = 3.49$) การเลี้ยงดูตอบแทนพ่อแม่หรือผู้มีพระคุณ รองลงมา ($\bar{X} = 3.47$) คือ แสดงที่ทางกระต้างกระเดื่อง ล้อเลียน ลบหลู่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีพระคุณเมื่อโกรธหรือไม่พอใจและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.36$) คือ ได้เลี้ยงพ่อแม่ เมื่อพ่อแม่ดูว่าตักเตือน

1.2.4.9 ความเมตตาครูณา

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความเมตตาครูณา

ที่	วัฒนธรรม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ช่วยเหลือนักเรียนหรือเพื่อนครูที่มีปัญหา	3.04	.69	มาก
2.	รู้สึกยินดีที่นักเรียนหรือเพื่อนครูได้ดี	3.44*	.65	มาก
3.	ท่านไม่ชอบใครจะพยายามพูดจากระทบกระเทียบให้เขาเสียใจ	3.32	1.03	มาก
4.	ให้กำลังใจหรือปลอบโยนเพื่อนให้คลายทุกข์	3.10	.71	มาก

จากตารางที่ 26 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่อง ความเมตตาครูณา ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.44$) คือ การรู้สึกยินดีที่นักเรียนหรือเพื่อนครูได้ดี รองลงมา ($\bar{X} = 3.32$) คือ ท่านไม่ชอบใครจะพยายามพูดจากระทบกระเทียบให้เขาเสียใจและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.04$) คือ การช่วยเหลือนักเรียนหรือเพื่อนครูที่มีปัญหา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.4 ศิลปกรรม

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างด้านศิลปกรรม

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	สามารถทำงานศิลปกรรมอย่างง่าย เช่น การปั้น งานแกะสลัก จัดดอกไม้ การวาดภาพ งานใบตอง งานจักสาน เป็นต้น	2.35	.79	ปานกลาง
2.	สนใจชมผลงานทางด้าน จิตรกรรม สถาปัตยกรรม และประติมากรรม เช่น เที้ยวชม ภาพวาดในผนังโบสถ์ ภาพลายไทย เที้ยวชม พระราชวัง พระที่นั่ง ประสาทหิน วัดโบสถ์ เจดีย์ เครื่องปั้นดินเผา พระพุทธรูปปางต่างๆ เป็นต้น	2.44*	.89	ปานกลาง
3.	ตกแต่งบ้านด้วยศิลปกรรมต่างๆ เช่น ภาพวาด รูปปั้น ฯลฯ	1.81	.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 27 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูด้านศิลปกรรม ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.44$) คือ การสนใจชมผลงานทางด้าน จิตรกรรม สถาปัตยกรรม และประติมากรรม เช่น เที้ยวชม ภาพวาดในผนังโบสถ์ ภาพลายไทย เที้ยวชม พระราชวัง พระที่นั่ง ประสาทหิน วัดโบสถ์ เจดีย์ เครื่องปั้นดินเผา พระพุทธรูปปางต่าง ๆ เป็นต้น รองลงมา ($\bar{X} = 2.35$) คือ สามารถทำงานศิลปกรรมอย่างง่าย เช่น การปั้น งานแกะสลัก จัดดอกไม้ การวาดภาพ งานใบตอง งานจักสาน เป็นต้น และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.81$) คือ ตกแต่งบ้านด้วยศิลปกรรมต่างๆ เช่น ภาพวาด รูปปั้น ฯลฯ

1.2.6 การละเล่น ดนตรี ศิลปะการแสดง

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นแบบอย่างของครูในด้าน
การละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ชมศิลปะการแสดงท้องถิ่นหรือของไทย เช่น โขน ลิเก ลำตัด เพลงเรือ เพลงอีแซว เพลงฉ่อย เพลงปรบไก่ เพลงพวงมาลัย เพลงขอทาน รำไทย หมอรำ ลิเกลาว เป็นต้น	2.31	.93	ปานกลาง
2.	ฟังเพลงไทยเดิม เพลงไทยลูกทุ่ง หรือ ดนตรีไทย เป็นต้น	2.62*	.80	มาก
3.	เล่นเครื่องดนตรี เช่น เป็ ซอ ลู่ง กลอง ฉิ่งฉาบ ระนาด กรับ เป็นต้น	1.27	1.06	น้อย

จากตารางที่ 28 แสดงว่า การเป็นแบบอย่างของครูด้านคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่อง
ศิลปกรรม ที่อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.62$) คือ ฟังเพลงไทยเดิม เพลงไทย
ลูกทุ่ง หรือ ดนตรีไทย เป็นต้น ที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.31$) คือ ชมศิลปะการแสดง
ท้องถิ่นหรือของไทย เช่น โขน ลิเก ลำตัด เพลงเรือ เพลงอีแซว เพลงฉ่อย เพลงปรบไก่ เพลง
พวงมาลัย รำไทย หมอรำ ลิเกลาว เป็นต้น และที่อยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.27$)
คือ การเล่นเครื่องดนตรีไทย เป็ ซอ ลู่ง กลอง ฉิ่งฉาบ ระนาด กรับ เป็นต้น

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข) ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

1. ด้านภาษาและวรรณคดี พบว่า ครูอนุบาลที่ให้สัมภาษณ์มีความรู้เกี่ยวกับภาษา วรรณคดี และวรรณกรรมของไทยดี เพราะส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนความรู้ที่เกี่ยวกับเพลงกล่อมเด็ก วรรณกรรมพื้นบ้านต่าง ๆ ของสุพรรณบุรี หรือสุภาสิตคำพังเพยนั้น พบว่า ครูอนุบาลที่มีวิทยุสมัครและสอนอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรีมานาน จะรู้จักดี บางท่านสอนสามารถร้องเพลงกล่อมเด็กให้ฟังด้วย และเคยร้องให้เด็กฟังในขณะที่ช่วงเวลาอนหลับของเด็ก ในช่วงแรก ๆ เด็กจะหัวเราะว่าครูเออะไรมาร้องให้ฟัง แต่เมื่อบ่อย ๆ เด็กก็จะชินและเข้าใจในเนื้อเรื่อนั้น เช่น เพลงกล่อมเด็กกาเหว่า เป็นต้น

การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก พบว่า ครูอนุบาลส่วนใหญ่พูดและเขียนภาษาไทยได้ชัดเจน และพบว่ามิครูบางท่านได้นำวรรณคดีไทยมาเล่าให้เด็กฟัง เรื่องที่นำมาเล่ามากที่สุดคือ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน โดยจะเลือกตอนที่สนุกมาเล่าให้เด็กฟัง เด็กจะรู้จัก ตัวขุนช้างขุนแผน นางพิมพิลาไลย เป็นต้น ส่วนด้านสุภาสิตคำพังเพยนั้น ครูจะไม่ค่อยได้ใช้บ่อยนัก แต่ปริศนาคำทายครูจะนำมาทายเด็กเสมอ ซึ่งในเนื้อหาการสอนชั้นอนุบาล ก็มีให้นำมาสอนตามหน่วยการเรียนรู้การสอนต่าง ๆ ส่วนเรื่องความสนใจเกี่ยวกับด้านภาษาและวรรณคดีนั้น ครูอนุบาลสนใจบ้าง กล่าว คือ ถ้าหากมีหนังสือก็จะอ่านเกี่ยวกับวรรณคดีต่าง ๆ เหล่านี้ แต่ถ้าไม่มีหนังสือก็จะได้ไปยืมที่ไหนมาอ่าน เพราะไม่ค่อยมีเวลา

2. ด้านมารยาท พบว่า ครูทุกคนที่ให้สัมภาษณ์ ต่างก็ตระหนักว่า เด็กวัยอนุบาลนั้นชอบเลียนแบบคนที่ใกล้ชิด โดยเฉพาะ เลียนแบบครู หากครูไม่ระมัดระวังในการปฏิบัติตัวต่าง ๆ เด็กก็จะเลียนแบบในสิ่งที่ไม่ดี ๆ ได้ ดังนั้นครูทุกคนจึงทำตัวอย่างที่ดีให้เด็กดู เช่น การใช้คำพูดที่ไพเราะอ่อนหวาน การขอบคุณ ขอโทษ การไหว้ทักทายผู้ปกครองนักเรียน การเดิน การนั่ง และการแต่งตัว ครูบางท่านให้ข้อคิดว่า หากอยากรู้ว่าครูอนุบาลท่านนั้นลักษณะการสอนอย่างไร ให้ดูที่เด็กว่า เด็กอนุบาลในห้องส่วนใหญ่เป็นอย่างไร ถ้าเด็กในห้องเสียงดัง แสดงว่าครูชอบสอนเสียงดังแข่งกับเด็ก หรือ ถ้าครูเข้มงวด กวดขัน เด็กจะไม่ค่อยพูดหรือแสดงออกมาก จะเงียบและเชื่อฟัง(กลัวครู) และอยู่ในระเบียบของชั้นเรียนเป็นอย่างดี เป็นต้น

3. ด้านขนบธรรมเนียม ความเชื่อ ค่านิยม พบว่า ครูอนุบาลมีความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ความเชื่อ ค่านิยมในระดับชาติดี แต่ครูที่เป็นครูพื้นที่และมีวิทยุสมัครสูงจะมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องประเพณีท้องถิ่นมาก ส่วนด้านการปฏิบัติตัวนั้น ครูอนุบาลจะเข้าร่วมเฉพาะในกิจกรรมสำคัญของชุมชนและท้องถิ่นเท่านั้น เช่น วันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ และส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อตามหลักของศาสนาและค่านิยมของไทยแม้ว่าในการปฏิบัติจะหย่อนยานไปบ้างก็ตาม

4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคุณธรรมสำหรับครูอยู่แล้ว คุณธรรมที่พบว่าครูปฏิบัติมาก คือ เรื่องความสะอาด โดยครูจะทำความสะอาดห้องเรียนในช่วงเช้าเป็นประจำทุกวัน(ไม่มีแม่บ้านหรือผู้ช่วย) และจะคอยดูแลเรื่องความสะอาดของเด็กโดยการตรวจร่างกายและตรวจสุขภาพให้เด็กเป็นประจำ และความมีวินัย โดยครูจะเก็บของให้เป็นระเบียบและจัดห้องเรียนให้น่าอยู่ เป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งเมื่อเด็กหยิบสิ่งของไปใช้แล้วเด็กก็จะนำไปเก็บยังที่เดิมที่ครูได้จัดไว้

5. ด้านศิลปกรรม พบว่าครูส่วนมากสามารถทำงานศิลปกรรมอย่างง่าย ๆ ได้ เช่น การสานบายต่าง ๆ การพับกระดาษ การปั้น การประดิษฐ์ดอกไม้ การร้อยมาลัย แต่ไม่ค่อยได้มีโอกาสไปเที่ยวชมงานศิลปกรรมต่าง ๆ อีกทั้งก็ไม่ได้จัดหรือตกแต่งบ้านเรือนด้วยงานศิลปกรรมเท่าใดนัก เนื่องมาจากงานที่เป็นงานฝีมือราคาแพง และใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันไม่ได้เท่าเครื่องอำนวยความสะดวกสมัยใหม่ต่าง ๆ

6. ด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง พบว่าครูอนุบาลส่วนมากชอบฟังเพลงไทยชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะเพลงลูกทุ่ง แต่ที่เกี่ยวกับเพลงไทยเดิมแท้ ๆ ไม่ค่อยได้ฟัง ด้านการแสดงพื้นบ้านต่าง ๆ ก็ไม่ค่อยได้มีโอกาสได้ดู แม้ว่าการแสดงบางอย่างจะเป็นของท้องถิ่น สุพรรณก็ตาม เช่น การเล่นลำตัด เพลงอีแซว

ค) ข้อมูลจากแบบสังเกต

1. ด้านภาษาและวรรณคดี พฤติกรรมที่พบว่าครูเป็นแบบอย่าง คือ ครูเขียนภาษาไทยที่เป็นข้อความให้เด็กดูบนกระดาน คือ “หลักไวยากรณ์” แล้วแล้วอธิบายให้เด็กฟังถึงความหมายของข้อความนั้น แล้วให้เด็กคนที่สามารถเขียนได้ เขียนข้อความดังกล่าวลงในสมุด ครูส่วนใหญ่พูดภาษาไทยได้ชัดเจนทั้งคำควบกล้ำ ตัว ล และตัว ร

2. ด้านมารยาท พฤติกรรมที่พบว่าครูเป็นแบบอย่าง คือ ในตอนเช้าขณะที่ผู้ปกครองมาส่งเด็ก ครูทักทายผู้ปกครองโดยการไหว้ ในขณะที่อยู่ในห้องเรียน เมื่อเด็กนำสิ่งของมาให้ครูก็จะกล่าวคำขอบคุณต่อเด็ก และในขณะที่พูดกับเด็กครูก็จะพูดลงท้ายประโยคว่า คะ กับเด็กเสมอ ครูส่วนใหญ่แต่งกายสะอาดเรียบร้อย และในวันพุธครูจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่เป็นชุดไทย หรือเป็นผ้าไทยอย่างสวยงาม

3. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม พฤติกรรมที่พบว่า ครูเป็นแบบอย่าง คือ ครูส่วนใหญ่ร่วมปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธง ในการเคารพเพลงชาติและเชิญธงชาติขึ้นสู่

ยอดเสา สวดมนต์ ไหว้พระ แม่เมตตา และยืนสงบนิ่ง และในช่วงก่อนนอน ครูจะนำเด็กสวดมนต์ และนั่งสมาธิ ก่อนนอน

4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม พฤติกรรมที่พบว่าครูเป็นแบบอย่าง คือ

รักสะอาด พบว่า ในตอนเช้าเมื่อมาถึงโรงเรียน ครูอนุบาลจะทำความสะอาดห้องเรียน กวาดถู เช็ดพื้น จัดของเล่น นำขยะไปทิ้ง จนห้องเรียนสะอาด พร้อมทั้งจะเริ่มเรียน ครูบางท่านทำความสะอาดไว้ตั้งแต่เย็นของวันก่อนแล้ว ตอนเช้าจึงมาดูแลความสะอาดเรียบร้อยอีกครั้งหนึ่ง และในกิจกรรมสร้างสรรค์ เมื่อทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้วครูและเด็กก็จะช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน ขณะที่อยู่ในบริเวณโรงเรียนเมื่อครูพบเศษกระดาษ ครูก็จะเก็บใส่ถังขยะ หรือเรียกเด็กให้มาช่วยเก็บ ในตอนเย็นก่อนกลับบ้าน ครูจะเรียกเด็กมาตรวจเล็บ และตัดเล็บให้เด็ก

มีวินัย พบว่า ครูส่วนใหญ่มาเข้าแถวและร่วมปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธงร่วมกับเด็ก ครูอนุบาลส่วนใหญ่จะมาโรงเรียนเช้า ก่อนที่เด็กจะเข้าห้องเรียน และมีการจัดเก็บของเล่น และของใช้ในห้องเรียนไว้อย่างเป็นระเบียบ เป็นที่ ซึ่งเด็กจะทราบ ว่า อะไรเก็บไว้ที่ใด เมื่อจบกิจกรรมเล่นตามมุม ครูและเด็กจะร่วมกันร้องเพลงเก็บของ และช่วยกันเก็บของเล่นให้เข้าที่

5. ด้านศิลปกรรม พฤติกรรมที่พบว่าครูเป็นแบบอย่าง คือ ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ครูได้นำงานชิ้นมาทำซึ่งเป็นแบบฝึกสำหรับเด็ก ครูจะเขียนรูปภาพต่าง ๆ เช่น ภาพแมว คน บ้าน สิ่งของ ลงในกระดาษสี เพื่อที่จะนำไปโรเนียวแล้วมาให้เด็กทำกิจกรรมในช่วงสร้างสรรค์ เด็กที่ทำกิจกรรมเสร็จแล้วก็จะมาดูว่าครูวาดรูปอะไรบ้าง

6. ด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง พฤติกรรมที่พบว่าครูเป็นแบบอย่าง คือ ครูและเด็กร่วมกันร้อง ประกอบเพลง รำวงปีใหม่ เพลงวันเด็ก โดยเป็นทำรำวงมาตรฐาน และในขณะที่ทำกิจกรรมในห้องเรียน พบว่าครูจะเปิดเทปเพลงต่าง ๆ ให้เด็กฟัง ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นเพลงในบทเรียนต่าง ๆ

2. การให้เด็กฝึกปฏิบัติ

การให้เด็กฝึกปฏิบัติในวัฒนธรรมด้าน 2.1) ภาษาและวรรณคดี 2.2) มารยาท 2.3) ขนบธรรมเนียม ความเชื่อ ค่านิยม 2.4) คุณธรรมจริยธรรม 2.5) ศิลปกรรม 2.6) การละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง ซึ่งได้ข้อมูลมาจาก ก) แบบสอบถาม ข) แบบสัมภาษณ์ ค) แบบสังเกต

ก) ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติ

ที่	วัฒนธรรม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
2.1	ด้านภาษาและวรรณคดี	2.08	.78	ปานกลาง
2.2	ด้านมารยาท	3.41*	.57	มาก
2.3	ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และค่านิยม	2.92	.57	มาก
2.4	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.32	.46	มาก
2.5	ด้านศิลปกรรม	2.80	.84	มาก
2.6	ด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง	2.11	.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 29 แสดงว่า การปลูกฝังวัฒนธรรมโดยให้เด็กฝึกปฏิบัติ ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.41$ คือ ด้านมารยาท รองลงมา ($\bar{X} = 3.32$) คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและค่านิยม ($\bar{X} = 2.92$) ด้านศิลปกรรม ($\bar{X} = 2.80$) ตามลำดับ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.08$) คือ ด้านภาษาและวรรณคดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.1 ด้านภาษาและวรรณคดี

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านภาษาและวรรณคดี

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	จัดหานั่งสนิทาน ตำนาน วรรณคดีพื้นบ้าน ให้เด็กได้เปิดดู หรือ อ่าน	2.37*	.99	ปานกลาง
2.	ให้เด็กท่องเพลงกล่อมเด็ก บทกลอนเด็ก บทร้องเล่น เป็นต้น	2.17	1.00	ปานกลาง
3.	ให้เด็กใช้ สุภาษิต คำพังเพย ปริศนาคำทาย ในชีวิตประจำวัน	2.15	.943	ปานกลาง
4.	อนุญาตให้เด็กพูดภาษาถิ่น เช่น ภาษาไทยเวียงไทยพวน ไทยครั้ง กระเหรียง ไทยโซ่ง เป็นต้น	1.63	1.28	ปานกลาง

จากตารางที่ 30 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านภาษาและวรรณคดี ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.37$) คือ จัดหานั่งสนิทาน ตำนาน วรรณคดีพื้นบ้าน ให้เด็กได้เปิดดูหรืออ่าน รองลงมา ($\bar{X} = 2.17$) คือ ให้เด็กท่องเพลงกล่อมเด็ก บทกลอนเด็ก บทร้องเล่น เป็นต้น ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.63$) คือ อนุญาตให้เด็กพูดภาษาถิ่น เช่น ภาษาไทยเวียง ไทยพวน ไทยครั้ง กระเหรียง ไทยโซ่ง เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านมารยาท

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ฝึกเด็กให้แสดงความเคารพ เช่น การไหว้ กราบ ทุกครั้งเมื่อเด็กพบผู้ใหญ่หรือครู	3.45	.67	มาก
2.	ฝึกเด็กเรื่องบุคลิกภาพ เช่น นั่ง ยืน เดิน รับของ ส่งของ เป็นต้น	3.31	.68	มาก
3.	ฝึกให้เด็กพูดคำสุภาพ เช่น ค่ะ ครับ ขอขอบคุณ ขอโทษ เป็นต้น	3.51*	.61	มากที่สุด
4.	ฝึกมารยาทการฟังให้เด็ก เช่น ตั้งใจฟัง ไม่พูดแซง ขณะผู้อื่นพูด	3.40	.67	มาก
5.	ฝึกมารยาทการรับประทานอาหารให้แก่เด็ก เช่น ไม่เคี้ยวเสียงดัง ไม่คุยเสียงดัง เป็นต้น	3.40	.73	มาก

จากตารางที่ 31 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านมารยาท ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ที่อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.51$) คือ ฝึกให้เด็กพูดคำสุภาพ เช่น ค่ะ ครับ ขอขอบคุณ ขอโทษ เป็นต้น รองลงมา ($\bar{X} = 3.45$) ได้แก่ ฝึกเด็กให้แสดงความเคารพ เช่น การไหว้ กราบทุกครั้งเมื่อเด็กพบผู้ใหญ่หรือครู และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.31$) คือ ฝึกเด็กเรื่องบุคลิกภาพ เช่น นั่ง ยืน เดิน รับของ ส่งของ เป็นต้น

2.3 ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม
 ตารางที่ 32 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติ
 ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	นำเด็กเข้าร่วมงานประเพณีท้องถิ่นของสุพรรณบุรี เช่น บุญบั้งไฟ งานทิ้งกระจาด ประเพณีทำ บุญก่าฟ้า เป็นต้น	1.38	1.23	น้อย
2.	นำเด็กไปร่วมงานประเพณีไทยของชุมชน เช่น วันเข้าพรรษา ตักบาตรเทโว งานแต่งงาน เป็นต้น	2.34	1.14	ปานกลาง
3.	ฝึกให้เด็กสวดมนต์และนั่งสมาธิ	3.04	.89	มาก
4.	ให้เด็กท่องคำคล้องจอง คำปฏิญาณเกี่ยวกับความ จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	2.72	.92	มาก
5.	นำเด็กปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธงในช่วงเช้า	3.35	.81	มาก
6.	ฝึกให้เด็กเคารพเพลงชาติและธงชาติไทยไม่ว่าจะอยู่ที่ใด	3.40	.70	มาก
7.	ฝึกให้เด็กมีความอ่อนน้อมนับถือครูและผู้ที่มี อายุสูงกว่า	3.46*	.64	มาก
8.	จัดให้เด็กทำงานเป็นกลุ่ม	3.09	.75	มาก
9.	ฝึกให้เด็กออกมาแสดงความคิดเห็นหน้าชั้น	2.91	.82	มาก
10.	ฝึกให้เด็กรู้จักคิดและแสดง ความคิดเห็นออกมา	2.93	.81	มาก
11.	ฝึกให้เด็กรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน	3.07	.81	มาก
12.	ฝึกให้เด็กขออนุญาตก่อนที่จะหยิบของผู้อื่นไปใช้	3.34	.65	มาก

จากตารางที่ 32 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.46$) คือ ฝึกให้เด็กมีความอ่อนน้อมนับถือครูและผู้ที่มีอายุสูงกว่า รองลงมา ($\bar{X} = 3.40$) คือ ฝึกให้เด็กเคารพเพลงชาติและธงชาติไทยไม่ว่าจะอยู่ที่ใด นำเด็กปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธงในช่วงเช้า ($\bar{X} = 3.35$) ฝึกให้เด็กขออนุญาตก่อนที่จะหยิบของผู้อื่นไปใช้ ($\bar{X} = 3.3$) และที่อยู่ในระดับน้อยและมีค่าต่ำสุด

($\bar{X} = 1.38$) คือ นำเด็กเข้าร่วมงานประเพณีท้องถิ่นของสุพรรณบุรี เช่น บุญบั้งไฟ งานทึง
กระจาด ประเพณีทำบุญกำฟ้า เป็นต้น

2.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ตารางที่ 33 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรม
จริยธรรม

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
2.4.1.	การประหยัด	3.18	.58	มาก
2.4.2.	ความขยันหมั่นเพียร	3.36	.54	มาก
2.4.3.	ความอดทน	3.04	.56	มาก
2.4.4.	ความมีวินัย	3.55*	.50	มากที่สุด
2.4.5.	รักสะอาด	3.48	.52	มาก
2.4.6.	ความซื่อสัตย์	3.44	.51	มาก
2.4.7.	ความรับผิดชอบ	3.20	.63	มาก
2.4.8.	ความกตัญญู	3.38	.59	มาก
2.4.9.	ความเมตตากรุณา	3.21	.62	มาก

จากตารางที่ 33 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่วนมากอยู่ใน
ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.55$) คือ เรื่องความมีวินัย รอง
ลงมา ($\bar{X} = 3.48$) คือ รักสะอาด และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.04$) คือ ความอดทน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4.1 การประหยัด

ตารางที่ 34 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องการประหยัด

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ฝึกให้เด็กนำเงินมาโรงเรียนเท่าที่จำเป็น	3.20	.79	มาก
2.	ฝึกเด็กให้รู้จักการเล่นของเล่นอย่างถูกต้องและไม่ทำเสียหาย	3.41*	.64	มาก
3.	ฝึกให้เด็กเก็บเศษวัสดุเหลือใช้ เพื่อนำมาทำของเล่นต่อไป	2.90	.79	มาก
4.	ฝึกเด็กให้ช่วยดูแลในการปิดน้ำ เครื่องใช้ไฟฟ้า ก่อนออกจากห้อง	3.20	.85	มาก

จากตารางที่ 34 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องการประหยัด ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.41$) คือ ฝึกเด็กให้รู้จักการเล่นของเล่นอย่างถูกต้องและไม่ทำเสียหาย รองลงมา ($\bar{X} = 3.20$) คือ ให้เด็กนำเงินมาโรงเรียนเท่าที่จำเป็น และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.90$) คือ ให้เด็กเก็บเศษวัสดุเหลือใช้ เพื่อนำมาทำของเล่นต่อไป

2.4.2 การขยันหมั่นเพียร

ตารางที่ 35 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องการขยันหมั่นเพียร

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ดูแลให้เด็กทุกคนทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จทุกครั้ง	3.31	.64	มาก
2.	ให้คำชมเชย กำลังใจ แรงเสริม ทางบวก แก่เด็กเมื่อเด็กทำงานที่ยากสำเร็จ	3.44*	.59	มาก
3.	มอบหมายงานให้เด็กทำตามความสามารถ	3.28	.66	มาก
4.	ไม่ให้เด็กขาดเรียนโดยไม่มีเหตุจำเป็น	3.25	.66	มาก

จากตารางที่ 35 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความขยันหมั่นเพียร ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.44$) คือ ครูอนุบาลให้คำชมเชย กำลังใจ แรงเสริม ทางบวก แก่เด็กเมื่อเด็กทำงานที่ยากสำเร็จ รองลงมา ($\bar{X} = 3.31$) คือ ครูอนุบาลดูแลให้เด็กทุกคนทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จทุกครั้ง และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.25$) คือ ครูอนุบาลไม่ให้เด็กขาดเรียนโดยไม่มีควมจำเป็น

2.4.3 ความอดทน

ตารางที่ 36 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความอดทน

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ดูแลเด็กให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จก่อนที่จะไปเล่น หรือทำกิจกรรมอื่น	3.45*	.59	มาก
2.	เพิกเฉยต่อการบ่น คร่ำครวญ ที่เกินความจำเป็นของเด็ก	2.18	1.06	ปานกลาง
3.	ฝึกให้เด็กอดทนในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.23	.634	มาก
4.	ฝึกให้เด็กรู้จักการรอคอย	3.29	.66	มาก

จากตารางที่ 36 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความอดทน ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.45$) คือ ครูอนุบาลดูแลเด็กให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จก่อน ที่จะไปเล่น หรือทำกิจกรรมอื่น รองลง ($\bar{X} = 3.29$) มา คือ ฝึกให้เด็กรู้จักการรอคอยที่อยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.18$) คือ ครูอนุบาลจะเพิกเฉยต่อการบ่น คร่ำครวญ ที่เกิน ความจำเป็นของเด็ก

2.4.4 ความมีวินัย

ตารางที่ 37 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติ ด้านคุณธรรม จริยธรรม เรื่องความมีวินัย

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ท่านให้เด็กช่วยจัดเก็บของเล่นและเครื่องใช้ในห้อง	3.57	.56	มากที่สุด
2.	ท่านดูแลให้เด็กจัดเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบ	3.49	.63	มาก
3.	ท่านให้เด็กเข้าแถวในการทำกิจกรรมต่างๆ เสมอ	3.52	.58	มากที่สุด
4.	ท่านให้เด็กขออนุญาตหรือบอกให้ครูทราบก่อน ที่จะออกจากห้องเรียน หรือทำกิจกรรมอื่นที่นอก เหนือในห้องเรียน	3.61*	.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 37 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความมีวินัย ส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.61$) คือ ครูอนุญาตให้เด็กขออนุญาตหรือบอกให้ครูทราบก่อน ที่จะออกจากห้องเรียน หรือทำกิจกรรมอื่นที่นอกเหนือในห้องเรียน รองลงมา ($\bar{X} = 3.57$) คือ ให้เด็กช่วยจัดเก็บของเล่นและเครื่องใช้ในห้องที่อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การดูแลให้เด็กจัดเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบ ($\bar{X} = 3.49$)

2.4.5 รักสะอาด

ตารางที่ 38 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรม เรื่องการรักความสะอาด

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ท่านให้เด็กล้างมือทุกครั้งหลังการใช้ห้องน้ำ	3.48	.61	มาก
2.	ท่านดูแลให้เด็กทิ้งขยะลงถังขยะทุกครั้ง	3.53*	.61	มากที่สุด
3.	ท่านดูแลให้เด็กตัดผม เล็บ	3.42	.59	มาก
4.	ท่านให้เด็กแปรงฟันหลังอาหาร	3.50	.68	มากที่สุด

จากตารางที่ 38 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องการรักสะอาด ที่อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.53$) คือ ครูอนุญาตดูแลให้เด็กทิ้ง

ขยะลงถึงขยะทุกครั้ง รองลงมา ($\bar{X} = 3.50$) คือ การให้เด็กแปรงฟันหลังอาหาร ที่อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.42$) คือ ครูอนุบาลดูแลให้เด็กตัดผม เล็บ

2.4.6 ความซื่อสัตย์

ตารางที่ 39 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความซื่อสัตย์

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	เมื่อเด็กผิดจะให้เด็กยอมรับผิดของตนเอง	3.36	.67	มาก
2.	ฝึกให้เด็กพูดแต่ความจริงเสมอ	3.48	.59	มาก
3.	เมื่อเด็กเก็บเงินหรือสิ่งของได้ท่านให้เด็กนำไปคืนเจ้าของ	3.62*	.53	มากที่สุด
4.	ฝึกเด็กไม่ให้ลอกเลียนแบบ , แอบอ้างผลงานเพื่อนมาเป็นของตน	3.31	.80	มาก

จากตารางที่ 39 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความซื่อสัตย์ ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ที่อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.62$) คือ เมื่อเด็กเก็บเงินหรือสิ่งของได้ครูอนุบาลให้เด็กนำไปคืนเจ้าของ รองลงมา ($\bar{X} = 3.48$) คือ ฝึกให้เด็กพูดแต่ความจริงเสมอ ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ฝึกเด็กไม่ให้ลอกเลียนแบบ , แอบอ้างผลงานเพื่อนมาเป็นของตน ($\bar{X} = 3.31$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4.7 ความรับผิดชอบ

ตารางที่ 40 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรม
จริยธรรม เรื่องความรับผิดชอบ

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	มอบหมายงานเล็กๆ น้อยๆ ให้เด็กรับผิดชอบเสมอ	3.24	.71	มาก
2.	ฝึกเด็กให้ช่วยเหลืองานบ้านในครอบครัวเท่าที่จำเป็น	3.24	.70	มาก
3.	ฝึกเด็กช่วยเหลือตนเอง ในการปฏิบัติกิจวัตร ประจำวันอย่างง่าย ๆ	3.38*	.65	มาก
4.	จัดให้เด็กแต่ละคนมีเวรช่วยเหลือครู ทำความสะอาดห้อง	2.95	1.07	มาก

จากตารางที่ 40 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความ
รับผิดชอบ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.38$) คือ การฝึกเด็กช่วยเหลือตน
เอง ในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างง่าย ๆ รองลงมา ($\bar{X} = 3.24$) คือ มอบหมายงานเล็กๆ
น้อยๆ ให้เด็กรับผิดชอบเสมอและฝึกเด็กให้ช่วยเหลืองานบ้านในครอบครัวเท่าที่จำเป็น ที่มีค่า
เฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.95$) คือ จัดให้เด็กแต่ละคนมีเวรช่วยเหลือครูทำความสะอาดห้อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4.8 ความกตัญญู

ตารางที่ 41 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความกตัญญู

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	นำเด็กเข้าร่วมกิจกรรมในวัน ครู วันแม่ วันพ่อ วันสงกรานต์ วันปีใหม่ เพื่อแสดงถึงความกตัญญู	3.19	.89	มาก
2.	ฝึกเด็กให้รู้จักแสดงความขอบคุณผู้มีพระคุณ	3.46*	.66	มาก
3.	เมื่อเพื่อนช่วยเหลือฝึกให้เด็กแสดงความ ขอบคุณทุกครั้ง	3.45	.63	มาก
4.	สอนให้เด็กสำนึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของ พระมหากษัตริย์	3.43	.67	มาก

จากตารางที่ 41 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความกตัญญู พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.46$) คือ การฝึกเด็กให้รู้จักแสดงความขอบคุณผู้มีพระคุณ รองลงมาไทย ($\bar{X} = 3.45$) คือ เมื่อเพื่อนช่วยเหลือ ฝึกให้เด็กแสดงความขอบคุณทุกครั้งที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นำเด็กเข้าร่วมกิจกรรมในวันครู วันแม่ วันพ่อ วันสงกรานต์ วันปีใหม่ เพื่อแสดงถึงความกตัญญู ($\bar{X} = 3.19$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4.9 ความเมตตากรุณา

ตารางที่ 42 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความเมตตากรุณา

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ฝึกเด็กให้อาหารหรือเศษอาหารแก่สัตว์เลี้ยง	3.13	.82	มาก
2.	ฝึกเด็กให้มีความเห็นอกเห็นใจหรือปลอบโยนเพื่อนที่มีความทุกข์	3.07	.74	มาก
3.	ฝึกเด็กให้รู้จักขอโทษหรือสำนึกผิดในการที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	3.37*	.66	มาก
4.	ฝึกเด็กให้รู้สึกชื่นชมยินดีกับเพื่อนหรือผู้อื่นที่มีความสุขหรือประสบความสำเร็จ	3.27	.69	มาก

จากตารางที่ 42 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องความเมตตากรุณา ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.37$) คือ ฝึกเด็กให้รู้จักขอโทษหรือสำนึกผิดที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน รองลงมา ($\bar{X} = 3.27$) คือ ฝึกเด็กให้รู้สึกชื่นชมยินดีกับเพื่อนหรือผู้อื่นที่มีความสุขหรือประสบความสำเร็จ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.07$) คือ ฝึกเด็กให้มีความเห็นอกเห็นใจหรือปลอบโยนเพื่อนที่มีความทุกข์

2.5 ด้านศิลปกรรม

ตารางที่ 43 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านศิลปกรรม

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ทวนฝึกเด็กเกี่ยวกับงานศิลปหัตถกรรม เช่น การปั้น งานช่าง ประติมากรรม วัสดุ งานจักสาน แกะสลัก งานพับกระดาษ การจัดดอกไม้ การวาดภาพ วาดเขียน เป็นต้น	2.80	.84	มาก

จากตารางที่ 43 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านศิลปกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$)

2.6 ด้านการละเล่น ดนตรี ศิลปะการแสดง

ตารางที่ 44 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เด็กฝึกปฏิบัติ ด้านการละเล่น ดนตรี ศิลปะการแสดง

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ท่านให้เด็กได้เล่นการละเล่นและของเล่นท้องถิ่น และของไทย	2.37	.94	ปานกลาง
2.	ท่านให้เด็กได้ฝึกหัดร้องเพลงไทยเดิม ดนตรีไทย	2.00	1.04	ปานกลาง
3.	ท่านให้เด็กได้ฝึกหัดร้องเพลงไทยลูกทุ่ง	2.57*	.90	มาก
4.	ท่านให้เด็กได้ฝึกหัดร้องเพลงไทยพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน	1.82	1.07	ปานกลาง
5.	ท่านให้เด็กได้ฝึกแสดงศิลปะการแสดงท้องถิ่น และของไทย	1.81	1.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 44 แสดงว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติ ด้านการละเล่น ดนตรี ศิลปะการแสดง ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ที่อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.57$) คือ ให้เด็กได้ฝึกหัดร้องเพลงไทยลูกทุ่ง รองลงมาไทย ($\bar{X} = 2.37$) คือ ให้เด็กได้เล่นการละเล่นและของเล่นท้องถิ่นและของ ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.81$) คือ ให้เด็กได้ฝึกแสดงศิลปะการแสดงท้องถิ่นและของไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข) ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

1. ด้านภาษาและวรรณคดี พบว่า ครูอนุบาลได้จัดหาหนังสือนิทาน วรรณคดีไทยต่าง ๆ มาให้เด็กได้เปิดอ่านในมุมนิทาน ซึ่งครูบางท่านได้ใช้จ่ายเงินของตนเองในการไปซื้อนิทานไทยดังกล่าวที่พบโดยบังเอิญจากร้านหนังสือ แต่ครูบางท่านอยากที่จะให้เด็กได้รู้เกี่ยวกับนิทานไทยเหล่านี้ แต่หนังสือนิทานที่เป็นของไทยเหล่านี้หายากมาก จึงไม่สามารถที่จะจัดมาให้เด็กได้เปิดอ่านเป็นประจำในมุมหนังสือได้ ส่วนเพลงกล่อมเด็ก บทปเลอบเด็ก หรือคำคล้องจองนั้น พบว่าครูให้เด็กท่องเกี่ยวกับคำคล้องจองต่าง ๆ ที่มีในบทเรียนเป็นประจำหรือบางบทก็เป็นคำคล้องจองที่ครูเคยได้ยินมาสมัยเด็ก ๆ ครูก็นำมาให้เด็กท่องเช่นกัน ส่วนสุภาษิตคำพังเพย ปริศนาคำทายนั้น ครูไม่ค่อยให้เด็กได้ฝึกใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งครูบางท่านให้ความเห็นว่า เด็กอนุบาลยังเล็กเกินไปที่จะพูดและเข้าใจถึงความหมายของสุภาษิตคำพังเพยเหล่านั้น

2. ด้านมารยาท พบว่า ครูอนุบาลให้เด็กฝึกปฏิบัติมากที่สุดในเรื่องของมารยาท เรื่องที่ครูฝึกเด็กมากที่สุด คือ เรื่องเกี่ยวกับการไหว้ การแสดงความเคารพต่าง ๆ และมารยาททางวาจา คือ การพูด การฟัง โดยการฝึกนั้น ครูจะให้เด็กนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เมื่อเด็กรับของจากครูทุกครั้งจะต้องไหว้และกล่าวคำขอบคุณ การพูดต้องลงท้ายว่า คะ หรือ ครับ เมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่จะต้องค้อมตัว ซึ่งครูจะคอยย้ำให้เด็กได้ปฏิบัติให้ถูกต้องอยู่เสมอ

3. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อ ค่านิยม พบว่า การให้เด็กฝึกปฏิบัติ เรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อ และ ค่านิยมนั้นน้อยมาก เนื่องจากกิจกรรมประเพณี ต่าง ๆ เหล่านี้ จะไม่ค่อยได้จัดที่โรงเรียน ส่วนมากจะจัดที่บ้านหรือที่วัด ซึ่งโอกาสที่ครูจะพาเด็กเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้มีน้อยมาก ส่วนกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดที่โรงเรียน เช่น วันสำคัญทางศาสนา และเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ต่าง ๆ ที่ครูสามารถจัดที่โรงเรียนได้ ครูก็จะพาเด็กเข้าร่วม แต่บางโรงเรียนก็จะได้ไม่ได้ให้เด็กอนุบาลเข้าร่วมด้วย เพราะเด็กยังเล็ก ช่วงความสนใจของเด็กจะสั้น ถ้าหากไม่มีครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิดก็จะก่อความวุ่นวายในกิจกรรมนั้น ได้ สำหรับ กิจกรรมที่สามารถจัดในห้องเรียนได้ ครูอนุบาลส่วนใหญ่ก็จะจัดให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติ เช่น การให้เด็กสวดมนต์ก่อนนอน การเข้าแถวปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธง เป็นต้น

4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ครูอนุบาลให้เด็กฝึกปฏิบัติในด้านคุณธรรมจริยธรรมมาก ที่พบมากที่สุด คือ การให้เด็กฝึกเป็นคนรักสะอาด โดยครูอนุบาลจะให้เด็กล้างมือทุกครั้งหลังจากเล่นดินน้ำมันและล้างมือก่อนรับประทานอาหาร ให้เด็กช่วยทำความสะอาดห้องเรียน ในตอนเช้า บางโรงเรียนมีเวรทำความสะอาดและจัดของเล่นประจำวัน และการทำความสะอาดรอบ ๆ บริเวณโรงเรียนกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และครูจะคอยดูแลให้เด็กตัดผม เล็บ

และรักษาความสะอาดของร่างกายทุกวัน การให้เด็กฝึกปฏิบัติด้านความมีวินัย โดยการปฏิบัติกิจกรรมทุกครั้งจะต้องเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง การเล่นแล้วเก็บของเข้าที่ และการเดินแถวไปทำกิจกรรม ที่อื่น ความรับผิดชอบและความขยันหมั่นเพียร นั้น ครูจะให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ ส่วนการประหยัดนั้น บางโรงเรียนครูจะให้เด็กนำเงินมาไม่เกินวันละ 5 บาท ถ้าเหลือครูก็จะให้ใส่ออมสินไว้ฝากธนาคาร

5. ด้านศิลปกรรม พบว่า ครูอนุบาลได้ฝึกให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมด้านศิลปกรรมในกิจกรรมสร้างสรรค์ทุกวัน กล่าวคือ เด็กได้มีโอกาสได้เล่นปั้นดินน้ำมัน การวาดภาพระบายสี ด้วยสีเทียน สีน้ำ การร้อย การประดิษฐ์เศษวัสดุต่าง ๆ หรืองานกระดาษ เป็นประจำ

6. ด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง พบว่า ครูอนุบาลให้เด็กได้เล่นการละเล่นของไทยมาก ส่วนใหญ่แล้วเด็กจะเล่นกันเองโดยที่ครูไม่ต้องสอน เพราะเด็กที่อยู่ในชั้นประถมจะพาเด็กเล่น ในช่วงพักกลางวัน ส่วนของเล่นที่เป็นของที่บ้านครูไม่นำมาให้เด็กเล่นมากนัก ส่วนการฝึกให้เด็กได้ร้องเพลงไทยและเล่นเครื่องเล่นดนตรีไทยนั้น พบว่า ครูอนุบาลจะสอนเด็กร้องเพลงตามหน่วยการเรียนรู้การสอนมาก ส่วนเพลงอื่น ๆ พบว่าเด็กร้องกันได้เองจากที่บ้าน เมื่อมาถึงโรงเรียนครูอนุญาตให้เด็กร้องได้ โดยที่ไม่ทำความรบกวนเพื่อน และให้ออกมาร้องให้เพื่อนฟังหน้าห้อง ส่วนการฝึกให้เด็กได้แสดงศิลปะการแสดงต่าง ๆ พบว่า ครูจะฝึกเพื่อให้เด็กแสดงในงานต่าง ๆ เช่น ในวันแม่ วันปิดภาคเรียน ซึ่งการแสดงส่วนมากจะเป็นการแสดงประกอบเพลงมากกว่าที่จะเป็นการแสดงแบบไทย ๆ ซึ่งส่วนมากฝึกให้เด็กในชั้นประถมแสดงมากกว่า ส่วนในห้องเรียนครูก็จะนำเพลงที่ทำนองไทย ๆ เช่น เพลงรำวง เพลงลอยกระทง แล้วนำมาให้สัทำรำไทยต่าง ๆ ให้เด็กเรียนรู้พื้นฐานการรำไทย เป็นต้น

ค) ข้อมูลจากการสังเกต

1. ด้านภาษาและวรรณคดี พฤติกรรมที่พบว่าให้เด็กฝึกปฏิบัติ ดังนี้ คือ ให้เด็กท่องคำคล้องจองต่าง ๆ เช่น ท่องอักษรไทย 44 ตัว สัปดาห์หนึ่งมี 7 วัน 1 ปีมี 12 เดือน ให้เด็กออกเสียงพยัญชนะให้ชัดเจน เช่น อักษร ฎ ฏ และคำว่า "นก" ให้เด็กเล่นทายปริศนาคำทายและทำท่าทางประกอบปริศนาคำทายนั้น และให้เด็กออกมาเล่านิทานที่ครูเคยเล่าแล้วให้เพื่อนฟัง

2. ด้านมารยาท พฤติกรรมที่พบว่าให้เด็กฝึกปฏิบัติ ดังนี้

มารยาททางกาย พบว่า เมื่อเด็กมาถึงโรงเรียนครูฝึกให้เด็กไหว้ลาผู้ปกครองและไหว้

ทักทายครู และเมื่อเด็กเข้าห้องเรียนเด็กก็จะไหว้ทักทายครู “สวัสดีคะ/ครับ คุณครู” อีกครั้งหนึ่ง บางครั้งอาจให้ร้องและทำท่าทางประกอบเพลง “สวัสดี” ก่อนกลับบ้านก็ฝึกให้เด็กไหว้ลาครูเช่น เดียวกับ

มารยาททางการพูด พบว่าฝึกให้เด็กพูดคำลงท้าย “คะ” “ครับ” เมื่อจะตอบคำถาม ต้องยกมือก่อน ไม่พูดแทรกขณะที่คนอื่นพูด ให้เด็กพูดคำที่ไพเราะ ไม่พูดคำหยาบ เมื่อมีคนกล่าวชมหรือรับของจากผู้ใหญ่ ต้องกล่าว “ขอบคุณ”

มารยาทในการฟัง พบว่า ฝึกให้ เด็กตั้งใจฟังเรื่องที่ครูและเพื่อนพูด

มารยาทในการนั่ง พบว่า ฝึกให้เด็กนั่งให้ถูกต้อง เรียบร้อย ไม่เบียด ไม่บังผู้อื่น

มารยาทในการเดิน พบว่า เมื่อเด็กเดินผ่านผู้ใหญ่ต้องค้อมตัว

มารยาทในการรับประทานอาหาร พบว่า ฝึกเด็กให้มีมารยาทในการรับ

ประทานอาหาร

3. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม พฤติกรรมที่พบว่าให้เด็กฝึกปฏิบัติ ดังนี้ คือ

ความเชื่อทางศาสนา พบว่า ในกิจกรรมห้ามเสารงตอนเช้า ฝึกให้เด็กไหว้พระพุทธรูป เมื่อเดินผ่านบริเวณหน้าโรงเรียน ฝึกให้เด็กได้สวดมนต์ไหว้ พระ แม่เมตตา นังสมาธิ ทั้งที่บริเวณ หน้าเสารง และในห้องพระ

ค่านิยมในความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ พบว่า ฝึกให้เด็กท่องคำปฏิญาณตน เกี่ยวกับความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ เกี่ยวกับพระบรมเดชาานุภาพของสมเด็จพระนเรศวร มหาราช

ค่านิยมเกี่ยวกับชาติ พบว่า ฝึกให้เด็กท่องคำปฏิญาณตนเกี่ยวกับความจงรักภักดีต่อ ชาติ ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ เชิญธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา

ค่านิยมเกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า ฝึกให้เด็กออกมาพูดหรือเล่าเรื่องหน้าชั้น โดยให้ เพื่อนซักถามด้วย ฝึกเด็กในการพูดรายงานตัวหน้าชั้น และให้เด็กออกมานำเพื่อนแสดงท่าทาง ภายบริหาร การเล่นเกมการศึกษาเป็นกลุ่ม

4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม พฤติกรรมที่พบว่าให้เด็กฝึกปฏิบัติ ดังนี้

ความรับผิดชอบ พบว่า ฝึกให้เด็กนำของใช้ส่วนตัว ไปเก็บที่ชั้นเก็บของของตน ซึ่งได้ แก่ งานศิลปะที่ทำเสร็จแล้ว ปิ่นโตข้าว แก้วน้ำ และแปรงสีฟัน ฝึกให้เด็กเล่นของเล่นแล้วเก็บเข้า ที่ มอบหมายงานให้เด็กทำ ได้แก่ ให้เด็กช่วยแจกช้อนให้เพื่อน ให้เด็กปูและเก็บที่นอนเอง และ การเก็บถาดอาหารที่รับประทานแล้ว

รักสะอาด พบว่า ฝึกให้เด็กทำความสะอาดและเก็บขยะภายในบริเวณ โรงเรียน ห้องเรียนและสนามเด็กเล่น สวมรองเท้าทุกครั้งที่ใช้ห้องน้ำ ตีมนมไม่ให้หกเลอะเทอะและนำถุงนมไปทิ้งถังขยะ ล้างมือและทอ้งคำคล้องจอบ “ความสะอาด” ก่อนรับประทานอาหาร ฝึกให้เด็กแปรงฟันหลังอาหาร ล้างเท้าก่อนเข้านอน เมื่อตื่นนอนให้เด็กล้างหน้า ทาแป้ง หวีผม

มีวินัย พบว่า ฝึกเด็กให้เข้าแถวหน้าเสาธง เข้าแถวรับอาหารหรือรับของจากครู เดินเป็นแถวเข้าห้องเรียนหรือเดินไปที่โรงอาหาร ก่อนเข้าห้องเรียนถอดรองเท้าเรียงไว้ให้เป็นระเบียบ

ประหยัด พบว่า ฝึกให้เด็กนำเงินมาโรงเรียนเท่าที่จำเป็น (5 บาท)

ซื่อสัตย์ พบว่า ฝึกให้เด็กทำตามที่ได้พูดไว้ คือ เด็กที่นำเงินมาโรงเรียนเกิน 5 บาท ครูถามว่าวันนี้จะเหลือไว้เท่าไร แล้วตอนกลางวันก่อนนอนครูให้เด็กนำเงินมาให้ดูว่าเหลือเท่าที่เด็กได้ออกไว้หรือเปล่า

กตัญญู พบว่า ฝึกให้เด็กได้กราบไหว้และระลึกถึงบุญคุณของผู้มีอุปการะคุณที่ได้สร้างอาคารเรียนชั้นอนุบาล ฝึกให้เด็กท่องคำคล้องจองและนั่งสมาธิระลึกถึงบุญคุณของชาวนาที่ปลูกข้าวให้เรากิน

เมตตากรุณา พบว่า ฝึกให้เด็กรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และแบ่งปันของเล่นให้เพื่อน

5. ด้านศิลปกรรม พฤติกรรมที่พบว่าให้เด็กฝึกปฏิบัติมี ดังนี้ คือ ฝึกให้เด็กวาดภาพระบายสีบนดินน้ำมัน ร้อยลูกปัด ร้อยมาลัยพลาสติก ตัดแปะกระดาษ และการพิมพ์ภาพ

6. ด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง พฤติกรรมที่พบว่าให้เด็กฝึกปฏิบัติมี ดังนี้ คือ ในขณะที่เด็กทำงานศิลปะ หรือทำงานเป็นกลุ่มเด็กจะร่วมกับร้องเพลงลูกทุ่งไปด้วย ซึ่งครูก็อนุญาตให้เด็กทำ เช่น เพลงลิบหมื่น เพลงมนต์รักลูกทุ่ง ฝึกให้เด็กเล่นการละเล่นพื้นบ้าน เช่น ซักสาว เล่นมหาจิ้งจอก มอญซ่อนผ้า เสือข้ามห้วย เกม “สวัสดี” และฝึกให้เด็กออกกำลังกายหน้าเสาธงในตอนเช้า โดยการแสดงศิลปะมวยไทย ประกอบเพลง “เลือดสุพรรณ” หรือ “เพลงปลุกใจ”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. การจัดสภาพแวดล้อม

การจัดสภาพแวดล้อม ได้ข้อมูลจาก ก) แบบสอบถามและแบบสังเกต

ข) แบบสัมภาษณ์

ก) ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสังเกต

การจัดสภาพแวดล้อม ได้แก่ 1) การจัดป้ายนิเทศ 2) การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

1 การจัดป้ายนิเทศ

ตารางที่ 45 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดป้ายนิเทศ (ข้อมูลได้จากแบบสอบถาม)

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	จัดป้ายนิเทศตามหน่วยการเรียนรู้การสอน	2.59	.97	มาก
2.	จัดป้ายนิเทศตามโอกาสสำคัญเช่นวันสุนทรภู่ วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันแม่ เป็นต้น	2.76*	.89	มาก
3.	จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับภาษาและวรรณคดี เช่น เพลงกล่อมเด็ก คำคล้องจอง นิทานตำนาน วรรณกรรม สุภาษิต คำพังเพย หรือปริศนาคำทาย	1.81	1.08	ปานกลาง
4.	จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับมารยาทต่าง ๆ	2.43	.96	ปานกลาง
5.	จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ความเชื่อ ค่านิยม เช่น ประเพณีหรืองานพิธีต่าง ๆ	2.25	.96	ปานกลาง
6.	จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เช่น มีวินัย เป็นต้น	2.25	1.01	ปานกลาง
7.	จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับศิลปกรรม เช่น พระราชวัง สิ่งก่อสร้าง พระพุทธรูปต่างๆ เครื่องไม้แกะสลัก เป็นต้น	1.78	1.03	ปานกลาง
8.	จัดป้ายนิเทศ เกี่ยวกับการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง	1.81	.96	ปานกลาง

จากตารางที่ 45 พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมในด้านการจัดป้ายนิเทศ ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ที่อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.78$) คือ จัดป้ายนิเทศตามโอกาสสำคัญ เช่น วันสุนทรภู่ วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันแม่ เป็นต้น รองลงมา ($\bar{X} = 2.59$) คือ การจัดป้ายนิเทศตามหน่วยการเรียนรู้การสอน และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.78$) คือ จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับศิลปกรรม เช่น พระราชวัง สิ่งก่อสร้าง พระพุทธรูปต่างๆ เครื่องไม้แกะสลัก เป็นต้น ตารางที่ 46 การจัดป้ายนิเทศในโรงเรียน (ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต)

วัฒนธรรม	ความถี่	ร้อยละ
1. ภาษาและวรรณคดี		
- ภาษากลาง	10	100*
- นิทาน ตำนาน วรรณกรรมพื้นบ้านและของไทย	3	30
- เพลงกล่อมเด็ก บทเพลงเด็ก บทร้องเล่น	1	10
2. มารยาท		
- มารยาทในการไหว้ การแสดงความเคารพบุคคลต่าง ๆ การยืน การเดิน นั่ง รับประทานอาหาร	6	60*
- มารยาทในการรับประทานอาหาร	5	50
- การแต่งกาย	4	40
3. ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม		
- พระราชพิธี	1	10
- ประเพณีชาวบ้านท้องถิ่นและของไทยทั่วไป	7	70*
- ประเพณีที่เกี่ยวกับศาสนาของท้องถิ่นและของไทย	4	40
- ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา	7	70*
- ค่านิยมเกี่ยวกับความจงรักภักดีต่อชาติ	8	80*
- ค่านิยมเกี่ยวกับความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์	7	70*
- ค่านิยมแบบไทย	3	30
- ค่านิยมแบบประชาธิปไตย	2	20
4. คุณธรรมจริยธรรม		
- มีวินัย	3	30

ตารางที่ 46 (ต่อ)

วัฒนธรรม	ความถี่	ร้อยละ
- รักสะอาด	5	50*
- รับผิดชอบ	1	10
- กตัญญู	1	10
- เมตตากรุณา	5	50*
5. ศิลปกรรม		
- ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน	6	60*
- จิตรกรรม	2	20
- สถาปัตยกรรม	5	50
- ประติมากรรม	2	20
6. การละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง		
- การละเล่นและของเล่นของท้องถิ่น	4	40*
- เครื่องดนตรีท้องถิ่นและของไทย	3	30
- ศิลปะการแสดงของท้องถิ่นและของไทย	2	20

จากตารางที่ 46 แสดงว่า โรงเรียนมีการจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับวัฒนธรรมในทุก ๆ ด้าน คือ ด้านภาษาและวรรณคดีเรื่องที่ถูกโรงเรียนได้จัด (ร้อยละ 100) คือ จัดเกี่ยวกับภาษา ได้แก่ ตัวอักษร รongลงมาได้แก่ การจัดป้ายนิเทศ เกี่ยวกับ นิทาน ตำนาน วรรณกรรมพื้นบ้านของไทย เรื่องที่ไม่พบ คือ การจัดป้ายนิเทศที่เกี่ยวกับภาษาถิ่น สุภาษิต คำพังเพย และ ปริศนาคำทาย

ด้านมารยาท เรื่องที่จัดมาก คือ มารยาทในการไหว้ ยืน เดิน นั่ง รับของ-ส่งของ (ร้อยละ 60) รongลงมา คือ มารยาทในการรับประทานอาหาร และการแต่งกาย เรื่องที่ไม่พบเลย คือ มารยาทในการพูดและการฟัง

ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม พบว่ามี การจัดป้ายนิเทศทุกเรื่อง เรื่องที่จัดมาก คือ ค่านิยมในความจงรักภักดีต่อชาติ (ร้อยละ 80) รongลงมาได้แก่ จัดป้ายนิเทศ เกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนา ประเพณีต่าง ๆ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่องที่พบว่ามีการจัดป้ายนิเทศมาก คือ รักสะอาดและความเมตตา กรุณา (ร้อยละ 50) รองลงมาคือ การมีวินัย ความรับผิดชอบ และกตัญญู เรื่องที่ไม่พบเลยคือ การประหยัด ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน และความซื่อสัตย์

ด้านศิลปกรรม พบว่าจัดทุกเรื่องและเรื่องที่พบมากที่สุด คือ ศิลปะทัศนกรรมพื้นบ้าน (ร้อยละ 60) รองลงมา คือ เรื่องเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมและประติมากรรม

ด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง เรื่องที่พบว่ามีจัดมาก คือ การละเล่นและของเล่นของเด็กไทย (ร้อยละ 40) รองลงมาได้แก่ เรื่องเครื่องดนตรีท้องถิ่นและของไทยและศิลปะการแสดงท้องถิ่นและของไทย เรื่องที่ไม่พบเลย คือ จัดเกี่ยวกับเพลงประเภทต่าง ๆ

3.2 การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

ตารางที่ 47 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	เปิดเทปเพลงเกี่ยวกับภาษาและวรรณคดี เช่น เพลงกล่อมเด็ก คำคล้องจอง นิทานตำนาน วรรณกรรม สุภาษิต คำพังเพย หรือปริศนา คำทายให้เด็กฟัง	2.10	1.08	ปานกลาง
2.	เปิดเทปเพลงหรือนิทานเกี่ยวกับมารยาทไทย	1.98	1.12	ปานกลาง
3.	เปิดเทปเพลงหรือนิทานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	2.14*	1.11	ปานกลาง
4.	เปิดเทปหรือนิทานเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม	1.78	1.11	ปานกลาง
5.	เปิดเทปเพลงหรือนิทานเกี่ยวกับการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง เช่น ดนตรีไทย เพลงไทยเดิม เพลง ไทยลูกทุ่ง เพลงพวงมาลัย เพลงอ้อย เป็นต้น	2.06	1.05	ปานกลาง
6.	ประพรมน้ำหอมหรือน้ำอบไทยในห้องเรียน	.68	.93	น้อย
7.	จัดดอกไม้หรือแจกันด้วยดอกไม้ไทย งานร้อยมาลัย	1.51	1.17	ปานกลาง
8.	จัดแสง สี เงามในห้องเรียนให้มีบรรยากาศแบบไทย	1.67	1.12	ปานกลาง
9.	ตกแต่งห้องเรียนด้วยงานศิลปะทัศนกรรมพื้นบ้านของไทย เช่น ภาพวาด ไม้บาย รูปปั้น เครื่องปั้น	1.79	1.13	ปานกลาง

จากตารางที่ 47 แสดงว่า การจัดสภาพแวดล้อมโดยการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.14$) คือ เปิดเทปเพลงหรือนิทานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม รองลงมา ($\bar{X} = 2.10$) คือ เปิดเทปเพลงเกี่ยวกับภาษาและวรรณคดี เช่น เพลงกล่อมเด็ก คำคล้องจอง นิทานตำนาน วรรณกรรม สุภาษิต คำพังเพย หรือปริศนา คำทายให้เด็กฟัง ที่อยู่ในระดับน้อยและค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = .68$) และคือ การประพรมน้ำหอม หรือน้ำอบไทยในห้องเรียน

ตารางที่ 48 สรุปค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสภาพแวดล้อม

ที่	การจัดสภาพแวดล้อม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
3.1	การจัดป้ายนิเทศ	2.21	0.78	ปานกลาง
3.2	การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน	1.74	.820	ปานกลาง

จากตารางที่ 44 แสดงว่า การปลูกฝังวัฒนธรรมให้แก่เด็กวัยอนุบาล ด้านการจัดป้ายนิเทศมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ($\bar{X} = 2.21$) ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ($\bar{X} = 1.74$)

นอกจากนี้ จากการสังเกตพบว่า มีการสร้างบรรยากาศโดยการเปิดเพลงให้เด็กฟัง เพลงที่เปิดจะเป็นเพลงที่มีอยู่ตามหน่วยการเรียนรู้การตอน ซึ่งเป็นเพลงที่มีเครื่องดนตรีไทยนั้นน้อย เช่น เพลงรำวงวันปีใหม่ เพลงลอยกระทง เพลงรำวงวันเด็ก มีบางเพลงที่ดัดแปลงมาจากเพลงกล่อมเด็ก คือ เพลงนกกระทา และพบว่าทุกโรงเรียนในกิจกรรมออก กำลังกายตอนเช้าได้เปิดเพลง "เลือดสุพรรณ" หรือเปิดเพลง "ปลุกใจ"

ข) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

1. การจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยด้านต่าง ๆ พบว่าด้านมารยาท ครูจะมีการจัดป้ายนิเทศที่เกี่ยวกับมารยาทด้านต่าง ๆ เช่น การไหว้ การกราบ การรับของจากผู้ใหญ่ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อ ค่านิยม พบว่ามีการจัดป้ายนิเทศที่เกี่ยวกับประเพณีต่าง ๆ ทางศาสนาหรือจัดในวันสำคัญ เช่น วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา ออก

พรรษา วันพ่อ วันแม่ เป็นต้น ซึ่งครูจะจัดตามวันสำคัญเหล่านั้น เพื่อให้เด็กได้เห็นถึงความสำคัญ
ของวันดังกล่าว และนำมาสอนเด็กด้วย

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่าไม่ค่อยได้จัดป้ายนิเทศให้แก่เด็กได้ดู ส่วนมากจัด
เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับสัตว์ หรือนิทานมากกว่า

ด้านศิลปกรรม พบว่าไม่ค่อยได้จัดป้ายนิเทศทางด้านนี้ให้แก่เด็ก ส่วนมากที่
จัดจะเป็นภาพเกี่ยวกับงานฝีมือด้านต่าง ๆ

ด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง พบว่าไม่ค่อยได้จัดป้ายนิเทศให้เด็ก
ได้ดู เช่นกัน เรื่องที่พบว่าจัด คือ ภาพเกี่ยวกับการแสดงของแต่ละท้องถิ่น ภาพเครื่องดนตรีไทย
ประเภทต่าง ๆ

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการปลูกฝังวัฒนธรรม ส่วนมากจะจัด
ตามแนวการจัดห้องเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ไม่ได้เน้นที่จะตกแต่งห้องเรียน
ด้วยงานศิลปะประเภทต่าง ๆ มากนัก มีการเปิดเพลงไทยประเภทต่าง ๆ ให้เด็กฟังบ้าง ส่วน
มากจะเป็นเพลงที่มีในบทเรียน

4. การให้เด็กพบเห็นแบบอย่างที่ดี

การให้เด็กพบเห็นแบบอย่างที่ดี ได้ข้อมูลมาจาก ก) จากแบบสอบถาม
ข) ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ก) ข้อมูลจากแบบสอบถาม

การให้เด็กพบเห็นแบบอย่างที่ดี ได้แก่ 4.1) การจัดนิทรรศการและการเชิญ
วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ 4.2) การพาเด็กไปทัศนศึกษา 4.3) กลุ่มวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่
เชิญมาให้ความรู้แก่เด็ก 4.4) สถานที่ที่พาเด็กไปทัศนศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1 การจัดนิทรรศการและการเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ
 ตารางที่ 49 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดนิทรรศการ และการเชิญวิทยากร
 หรือผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ท่านจัดนิทรรศการหรือพาเด็กไปชมนิทรรศการ เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ	1.27	1.01	น้อย
2.	ท่านเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่เด็ก เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านใดบ้าง			
2.1	ด้านภาษาและวรรณคดี เช่น นิทาน ตำนาน สุภาษิต คำพังเพย เพลงกล่อมเด็ก วรรณกรรม เป็นต้น	1.17	1.06	น้อย
2.2	ด้านมารยาท การไหว้ การแต่งกาย เป็นต้น	1.97	1.30	ปานกลาง
2.3	ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม เช่น ประเพณีและพิธีการต่าง ๆ เป็นต้น	1.69	1.19	ปานกลาง
2.4	ด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ มีวินัย เป็นต้น	2.12*	1.35	ปานกลาง
2.5	ด้านศิลปกรรม เช่น พระราชวัง สิ่งก่อสร้าง พระพุทธรูปต่างๆ เครื่องไม้แกะสลัก เป็นต้น	1.29	1.04	น้อย
2.6	ด้านการละเล่นดนตรีและศิลปะการแสดง เช่น เพลงไทยเดิมเพลง ดนตรีไทย ไทยลูกทุ่ง เพลงพวงมาลัย เป็นต้น	1.47	1.08	น้อย

จากตารางที่ 49 แสดงว่า การจัดนิทรรศการหรือพาเด็กไปชมนิทรรศการเกี่ยวกับ
 วัฒนธรรมด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.27$) การเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความ
 รู้แก่เด็กที่มีค่าสูงสุด ($\bar{X} = 2.12$) คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมา ($\bar{X} = 1.97$) คือ ด้าน
 มารยาท การไหว้ การแต่งกาย และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.17$) คือ ด้านภาษาและวรรณคดี

4.2. การพาเด็กไปทัศนศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ
 ตารางที่ 50 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ การพาเด็กไปทัศนศึกษาเกี่ยวกับ
 วัฒนธรรมด้านต่าง ๆ

ที่	วัฒนธรรม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ด้านภาษาและวรรณคดี เช่น นิทาน ตำนาน วรรณกรรม สุภาษิตคำพังเพย เพลงกล่อมเด็ก เป็นต้น	1.05	1.04	น้อย
2.	ด้านมารยาท การไหว้ การแต่งกาย เป็นต้น	1.72	1.31	ปานกลาง
3.	ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อค่านิยม เช่น ประเพณี และพิธีการต่าง ๆ เป็นต้น	1.61	1.23	ปานกลาง
4.	ด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ มีวินัย เป็นต้น	1.87*	1.37	ปานกลาง
5.	ด้านศิลปกรรม เช่น พระราชวัง สิ่งก่อสร้าง พระพุทธรูปต่างๆ เครื่องไม้แกะสลัก เป็นต้น	1.28	1.14	น้อย
6.	ด้านการละเล่นดนตรีและศิลปะการแสดง เช่น ดนตรีไทย เพลงไทย เดิม เพลง ไทยลูกทุ่ง เพลงพวงมาลัย เป็นต้น	1.51	1.16	น้อย

จากตารางที่ 50 แสดงว่า การให้เด็กพบเห็นแบบอย่างที่ดี โดยการพาเด็กไป
 ทัศนศึกษา ที่อยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.87$) คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม
 รองลงมา ($\bar{X} = 1.72$) คือ ด้านมารยาท การไหว้ การแต่งกาย ที่อยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ย
 ต่ำสุด ($\bar{X} = 1.05$) คือ ด้านภาษาและวรรณคดี และ ด้านภาษาและวรรณคดี

4.3. กลุ่มวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมมาให้ความรู้แก่เด็ก
 ตารางที่ 51 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญด้าน
 วัฒนธรรมมาให้ความรู้แก่เด็ก

ที่	วัฒนธรรม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ผู้มีความรู้ในชุมชน, ในหมู่บ้าน เช่น พระ เจ้าอาวาส ผู้ใหญ่บ้าน	1.46	1.16	น้อย
2.	ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรม	1.09	1.11	น้อย
3.	ครูในโรงเรียนหรือในกลุ่ม	1.60*	1.20	ปานกลาง

จากตารางที่ 51 แสดงว่า กลุ่มวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมมาให้ความรู้แก่เด็กนั้น ที่อยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.60$) คือ กลุ่มครูในโรงเรียนและในกลุ่ม รองลงมา ($\bar{X} = 1.46$) คือ กลุ่มผู้มีความรู้ในชุมชน, ในหมู่บ้าน เช่น พระ เจ้าอาวาส ผู้ใหญ่บ้าน ที่อยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 1.09$)

4.4 สถานที่ที่พาเด็กไปทัศนศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรม
 ตารางที่ 52 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสถานที่ที่พาเด็กไปทัศนศึกษาเกี่ยวกับ
 วัฒนธรรม

ที่	วัฒนธรรม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	วัด หมู่บ้าน และชุมชน	2.23*	1.3	ปานกลาง
2.	ศูนย์ศิลปาชีพ พิพิธภัณฑ์ ศูนย์วัฒนธรรม	.58	1.00	น้อย
3.	โรงเรียน	2.2	1.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 52 แสดงว่า สถานที่ที่พาเด็กไปทัศนศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมนั้น ที่อยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.23$) คือ วัด หมู่บ้าน และชุมชน รองลงมา ($\bar{X} = 2.2$) คือ โรงเรียน ที่อยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = .58$) คือ ศูนย์ศิลปาชีพ พิพิธภัณฑ์ ศูนย์วัฒนธรรม

ตารางที่ 53 สรุปค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการให้เด็กพบเห็นแบบอย่างที่ดี

ที่	วัฒนธรรม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	การจัดนิทรรศการหรือพาเด็กไปชมนิทรรศการ	1.27	1.01	น้อย
2.	การเชิญวิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญ	1.62*	.99	ปานกลาง
3.	การพาเด็กไปทัศนศึกษาในเรื่องของวัฒนธรรม	1.52	1.04	ปานกลาง

จากตารางที่ 53 แสดงว่า การปลูกฝังวัฒนธรรมโดยการให้เด็กพบเห็นแบบอย่างที่ดี ที่อยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.62$) คือ การเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ รองลงมา ($\bar{X} = 1.52$) คือ การพาเด็กไปทัศนศึกษาในเรื่องของวัฒนธรรมด้านการการจัด นิทรรศการหรือพาเด็กไปชมนิทรรศการ ($\bar{X} = 1.27$) อยู่ในระดับน้อย

ข) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การจัดนิทรรศการ พบว่า ครูอนุบาลมีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ น้อยมาก โดยครูบางท่านให้เหตุผลว่า ไม่มีงบประมาณในการจัด และอีกทั้งครูเองไม่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ที่จะจัดนิทรรศการได้

การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่เด็กพบ ว่า มีการเชิญผู้รู้มาให้ความรู้แก่เด็กน้อย มาก เช่นกัน บางโรงเรียนพบว่าการเชิญพระมาสอนเกี่ยวกับคุณธรรมต่าง ๆ หรือเล่นิทานเกี่ยวกับพระเจ้าสิบล้านชาติ หรือสอนเกี่ยวกับการกราบพระและการปฏิบัติตัวต่อพระซึ่งเด็กก็ให้ความสนใจเป็นอย่างดี

การพาเด็กไปทัศนศึกษานอกสถานที่นั้น ส่วนมากแล้วครูจะพาไปในบริเวณโรงเรียน และบริเวณวัด ซึ่งพบว่าโรงเรียนหลายแห่งอยู่ติดกับวัด และบริเวณวัดจะมีศาลา โบสถ์ พระพุทธรูปที่ปั้นต่าง ๆ ที่เด็กดูและเห็นความสวยงามของงานช่างเหล่านี้ได้ ที่ไปไกลกว่านั้นนั้น ไม่ได้พาไป

5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ข้อมูลจาก ก) แบบสอบถาม ข) แบบสัมภาษณ์ ค) แบบสังเกต

ก) ข้อมูลจากแบบสอบถาม

5.1 ด้านภาษาและวรรณคดี

ตารางที่ 54 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านภาษาและวรรณคดี

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	สอนเนื้อหาด้านภาษาและวรรณคดี ตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล ที่ได้สอดแทรกเนื้อหาวัฒนธรรมบางเรื่องไว้ เช่นตำนานนางนพมาศ คำคล้องจอง ปริศนาคำทาย เป็นต้น	3.02	.62	มาก
2.	ค้นคว้าเนื้อหาวัฒนธรรมด้านภาษาและวรรณคดีเพิ่มเติม เช่น ตำนานพื้นบ้าน นิทานไทย นิทานชาดก เพลงกล่อมเด็ก สุภาษิตคำพังเพยต่าง ๆ เป็นต้น	1.54	.57	ปานกลาง
3.	สอนด้านภาษาและวรรณคดีโดยการใช้นิทานเป็นสื่อในการให้ความรู้แก่เด็ก เช่น เล่าเรื่องตำนาน เล่าเรื่องวรรณคดีไทยต่าง ๆ ให้เด็กฟัง เป็นต้น	2.02	.59	ปานกลาง
4.	สอนด้านภาษาและวรรณคดีโดยทันทีทันใดจากเหตุการณ์ปัจจุบัน ชาว หรือจากประสบการณ์ตรงของเด็ก เช่น ในวันแม่ หรือเด็กในห้องเรียนมีน้องที่เกิดใหม่ ครูก็จะสอนเรื่องเพลงกล่อมเด็ก เป็นต้น	3.16*	.46	มาก
5.	สอนเนื้อหาด้านภาษาและวรรณคดีโดยการร้องเพลง เช่น ให้เด็กแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับนิทาน ตำนาน วรรณคดีต่าง ๆ สุภาษิต คำพังเพย หรือสอนเกี่ยวกับร้อยกรองต่าง ๆ เป็นต้น	2.27	.89	ปานกลาง

ตารางที่ 54 (ต่อ)

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
6.	สอนด้านภาษาและวรรณคดีโดยการเล่านิทาน บทบาทสมมติ เช่น ให้เด็กแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับ นิทาน ตำนาน วรรณคดีต่าง ๆ แสดงบทบาทสมมติ ประกอบคำกลอน คำคล้องจอง สุภาษิตหรือ ปริศนาคำทาย เป็นต้น	2.78	.78	มาก
7.	สอนด้านภาษาและวรรณคดีโดยการฉายวิดีโอ สไลด์ ภาพยนต์ เช่น เรื่องตำนานพื้นบ้าน วรรณคดีต่าง ๆ สุภาษิต คำพังเพย ปริศนาคำทาย เป็นต้น	1.05	.75	น้อย
8.	สอนด้านภาษาและวรรณคดีโดยการสาธิต เช่น การสร้างปริศนาคำทายอย่างง่าย ๆ การเล่าเรื่องหรือแต่ง เรื่องนิทานจากรูปภาพหรือจินตนาการอย่างสั้น ๆ อ่าน ทำนองต่าง ๆ ให้เด็กฟัง เป็นต้น	2.08	.82	ปานกลาง
9.	สอนด้านภาษาและวรรณคดีโดยการเล่นเกม เช่น การเล่นเกมที่มีลักษณะทางด้านภาษา เกมที่เกี่ยวกับ นิทาน ตำนาน และวรรณคดีไทยต่าง ๆ เป็นต้น	2.56	.67	มาก

จากตารางที่ 54 แสดงว่า เนื้อหาที่นำมาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านภาษาและวรรณคดี สอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลที่ได้สอดคล้องเนื้อหาวัฒนธรรมด้านภาษาและวรรณคดีไว้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.02$) ส่วนวิธีการสอนข้อที่อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.16$) คือ การสอนโดยทันทีทันใดจากเหตุการณ์ปัจจุบัน ชาว และประสบการณ์ของเด็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.05$) คือ สอนโดยการฉายวิดีโอ สไลด์ ภาพยนต์

5.2 ด้านมารยาท

ตารางที่ 56 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านมารยาท

ที่	รายการ	X	S.D	ความหมาย
1.	สอนมารยาทตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลที่มีการสอดแทรกเนื้อหาด้านมารยาทไว้ในบางหน่วยการเรียนรู้ เช่น การรับประทานอาหาร	3.56	.71	มากที่สุด
2.	ค้นคว้าเนื้อหาด้านมารยาทเพิ่มเติมมาสอนเด็ก	1.89	.70	ปานกลาง
3.	สอนมารยาทโดยการใช้นิทานที่มีเนื้อหาด้านมารยาทเป็นสื่อ	3.24	.71	มาก
4.	สอนมารยาทโดยทันทีทันใดจากเหตุการณ์ปัจจุบัน ข่าว หรือจากประสบการณ์ของเด็ก เช่น เมื่อพบว่าเด็กแสดงมารยาทที่ไม่เหมาะสมก็สอนเด็กให้มีมารยาทที่ดีทันที	3.67*	.67	มากที่สุด
5.	สอนมารยาทโดยการร้องเพลง ซึ่งเนื้อหาของเพลงเกี่ยวกับมารยาทด้านต่าง ๆ	2.83	.60	มาก
6.	สอนมารยาทโดยการเล่านิทานสมมติ เช่น ให้เด็กได้แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับมารยาทต่าง ๆ	2.54	.77	มาก
7.	สอนมารยาทโดยการฉายวิดีโอ สไลด์ หรือภาพยนตร์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับมารยาทไทยด้านต่าง ๆ	1.08	.56	น้อย
8.	สอนมารยาทโดยการสาธิต ซึ่งครูสาธิตให้เด็กดู หรือให้เพื่อนร่วมชั้นออกมาสาธิตให้ดูก็ได้	2.75	.66	มาก
9.	สอนมารยาทโดยการเล่นเกม เนื้อหาของเกมอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับมารยาท อาจเป็นเกมการศึกษาที่เป็นรูปภาพในการปฏิบัติตัวตามมารยาทด้านต่าง ๆ	1.78	.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 56 แสดงว่า เนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านมารยาท สอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลที่ได้สอดแทรกเนื้อหาด้านมารยาทไว้ใน

ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.56$) ส่วนวิธีการสอนข้อที่อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.67$) คือ การสอนโดยทันทีทันใดจากเหตุการณ์ปัจจุบัน ชาว และประสบการณ์ของเด็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.05$) คือ สอนโดยการฉายวิดีโอทัศน์ สไลด์ ภาพยนต์

5.3 ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม

ตารางที่ 56 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	สอนตามเนื้อหาในแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล ที่ได้สอดแทรกขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ไว้ เช่น วันลอยกระทง วันพ่อ วันแม่ เป็นต้น	2.91	.61	มาก
2.	ค้นคว้าเนื้อหาด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมเพิ่มเติมมาให้ความรู้แก่เด็ก เช่น เรื่องเกี่ยวกับประเพณีทางศาสนา ประเพณีท้องถิ่น ความเชื่อของท้องถิ่น เป็นต้น	2.10	.63	ปานกลาง
3.	สอนขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม โดยการใช้นิทานเป็นสื่อ เช่น เล่าเรื่องประเพณีประกอบรูปภาพ เล่านิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อ ค่านิยม	2.78*	.55	มาก
4.	สอนขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม โดยทันทีทันใดจากเหตุการณ์ปัจจุบัน ชาว หรือจากประสบการณ์ของเด็ก เช่น ในท้องถิ่นมีงานประเพณี ชาวบ้านหรืองานประเพณีเกี่ยวกับศาสนา หรือจากงานระดับชาติที่ถ่ายทอดทางโทรทัศน์ ครูก็นำเรื่องนั้นมาสอนเด็กได้	2.48	.53	ปานกลาง
5.	สอนขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม โดยการร้องเพลง ซึ่งเนื้อหาของเพลงเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม เช่น เพลงลอยกระทง เพลงเชิงบั้งไฟ เป็นต้น	1.83	.68	ปานกลาง

ตารางที่ 56 (ต่อ)

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
6.	สอนขนบธรรมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม โดย การเล่นบทบาทสมมติ ซึ่งให้เด็กได้แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับประเพณีต่าง ๆ ความเชื่อ และค่านิยม เช่น การ ปล่อยนกปล่อยปลา การทำบุญตักบาตร เป็นต้น	2.02	.46	ปานกลาง
7.	สอนขนบธรรมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม โดย การฉายวิดีโอ สไลด์ หรือภาพยนตร์ให้เด็กดู	1.75	.85	ปานกลาง
8.	สอนขนบธรรมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม โดย การสาธิต	2.18	.80	ปานกลาง
9.	สอนขนบธรรมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม โดย การใช้เกม ซึ่งอาจเป็นเกมการศึกษาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมต่าง ๆ เป็นต้น	1.59	.71	ปานกลาง

จากตารางที่ 56 แสดงว่า เนื้อหาที่นำมาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้าน
ขนบธรรมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม สอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลที่ได้สอด
แทรกเนื้อหาขนบธรรมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมไว้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.91$) ส่วนวิธีการ
สอนข้อที่อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.78$) คือ การสอนโดยการเล่านิทานหรือเล่า
เรื่องขนบธรรมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมให้เด็กฟัง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.59$) คือ
สอนโดยการใช้เกมการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ตารางที่ 57 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้าน
คุณธรรมจริยธรรม

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	สอนตามเนื้อหาในแนวการจัดประสบการณ์ชั้น อนุบาล ที่ได้สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ไว้ เช่น ความ เมตตา กรุณาต่อสัตว์ ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น	3.10	.88	มาก
2.	ค้นคว้าเนื้อหาด้านคุณธรรมจริยธรรม เพิ่มเติม มาให้ความรู้แก่เด็ก	2.21	.67	ปานกลาง
3.	สอนคุณธรรมจริยธรรม โดยการใช้นิทานเป็นสื่อ ซึ่งเล่านิทานที่มีตัวละครในเรื่องมีคุณธรรมต่าง ๆ	3.43	.55	มาก
4.	สอนคุณธรรมจริยธรรม โดยทันทีทันใดจาก เหตุการณ์ปัจจุบัน ชาว หรือจากประสบการณ์ของเด็ก เช่น เมื่อครูพบว่าเด็กรังแกสัตว์ ครูก็จะสอนเกี่ยวกับความ เมตตา เพื่อไม่ให้เด็กรังแกสัตว์ เป็นต้น	3.51*	.69	มากที่สุด
5.	สอนคุณธรรมจริยธรรม โดยการร้องเพลง ซึ่งเนื้อ หาของเพลงเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมด้านต่าง ๆ เช่น ความซื่อสัตย์จะสอนร้องเพลงมด เป็นต้น	2.32	.71	ปานกลาง
6.	สอนคุณธรรมจริยธรรม โดยการเล่นบทบาทสมมติ ซึ่งให้เด็กได้แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการให้อาหารสัตว์ เก็บขยะ การทำงานบ้าน การช่วยเหลือเพื่อน เป็นต้น	2.67	.56	มาก
7.	สอนคุณธรรมจริยธรรม โดยการฉายวิดีโอทัศน์ สไลด์ หรือภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กดู	1.16	.79	น้อย
8.	สอนคุณธรรมจริยธรรมโดยการสาธิต เช่น สาธิต เช่น สาธิตการทำความสะอาดร่างกาย การแปลงพัน	2.24	.57	ปานกลาง
9.	สอนคุณธรรมจริยธรรมโดยการเล่นเกม ซึ่งอาจเป็น เกมการศึกษาที่มีกฎเกณฑ์ เกมการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับ คุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น	1.24	.84	น้อย

จากตารางที่ 57 แสดงว่า เนื้อหาที่นำมาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้าน
คุณธรรมจริยธรรม สอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลที่ได้สอดแทรกเนื้อหาคุณธรรม
จริยธรรมไว้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.10$) ส่วนวิธีการสอนข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ย
สูงสุด ($\bar{X} = 3.51$) คือ การสอนโดยการร้องเพลงที่มีเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมและข้อที่มีค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.16$) คือ สอนโดยการฉายวิดีโอทัศน์ สไลด์และภาพยนตร์

5.5 ด้านศิลปกรรม

ตารางที่ 58 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้าน
ศิลปกรรม

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	สอนตามเนื้อหาด้านศิลปกรรมในแนวการจัด ประสบการณ์ชั้นอนุบาล ที่ได้สอดแทรก เช่น งานปั้น งานสานต่าง ๆ เป็นต้น	2.48	.88	ปานกลาง
2.	ค้นคว้าเนื้อหาด้านศิลปกรรมเพิ่มเติม เพื่อนำมา ให้ความรู้แก่เด็ก	2.08	.67	ปานกลาง
3.	สอนด้านศิลปกรรมโดยการใช้นิทานเป็นสื่อ เช่น เล่าเรื่อง ลูกหมู 3 ตัวสร้างบ้าน เล่าเรื่องประกอบรูปภาพ เกี่ยวกับโครงการศิลปะต่าง ๆ เป็นต้น	1.21	.68	น้อย
4.	สอนด้านศิลปกรรมโดยทันทีทันใดจากเหตุการณ์ ปัจจุบัน ชาว หรือจากประสบการณ์ของเด็ก เช่น เมื่อครู พบว่าเด็กมีความสนใจในการพับกระดาษเป็นรูปต่าง ๆ ครูก็จัดกิจกรรมให้เด็กได้ทำ เป็นต้น	1.16	.61	น้อย
5.	สอนด้านศิลปกรรมโดยการร้องเพลง อาจจะใช้ เพลงเป็นกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน เช่น ให้เด็กร้องเพลง สัตว์ต่าง ๆ แล้วครูก็สอนเด็กปั้นสัตว์นั้น ๆ เป็นต้น	1.05	.67	น้อย
6.	สอนด้านศิลปกรรมโดยการเล่นบทบาทสมมติ โดยให้เด็กได้แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการทำงาน ศิลปกรรมต่าง ๆ เป็นต้น	1.27	.73	น้อย

ตารางที่ 58 (ต่อ)

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
7.	สอนด้านศิลปกรรมโดยการฉายวิดีโอ สไลด์ หรือภาพยนตร์ให้เด็กได้เห็นการปฏิบัติงานศิลปกรรมต่าง ๆ	1.08	.64	น้อย
8.	สอนด้านศิลปกรรมโดยการสาธิต เช่น สาธิตการปั้นต่างๆ ให้เด็กดู การสาธิต เป็นต้น	1.32*	.75	น้อย
9.	สอนด้านศิลปกรรมโดยการเล่นเกม ซึ่งอาจเป็น เกมการศึกษาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับด้านศิลปกรรม เช่น เกมจับคู่ภาพงานสาธิตประเภทต่าง ๆ เป็นต้น	1.18	.82	น้อย

จากตารางที่ 58 แสดงว่า เนื้อหาที่นำมาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านศิลปกรรม สอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลที่ได้สอดแทรกเนื้อหาศิลปกรรมไว้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.48$) ส่วนวิธีการสอนข้อที่อยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.32$) คือ การสอนโดยการสาธิตงานด้านศิลปกรรมให้เด็กดู และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.05$) คือ สอนโดยการร้องเพลง

5.6 ด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง

ตารางที่ 59 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	สอนการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดงตามเนื้อหาในแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล ที่ได้สอดแทรกไว้ เช่น เพลงและการทำท่าประกอบเพลงต่าง ๆ	2.91	.81	มาก
2.	ค้นคว้าเนื้อหาด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดงเพิ่มเติม เพื่อนำมาให้ความรู้แก่เด็ก	1.62	.65	ปานกลาง

ตารางที่ 59 (ต่อ)

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
3.	สอนด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง โดยการใช้นิทานเป็นสื่อ ซึ่งเล่านิทานที่มีเนื้อหาในเรื่องนี้ให้เด็กฟัง	2.59	.58	มาก
4.	สอนด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง โดยทันทีทันใดจากเหตุการณ์ปัจจุบัน ชาว หรือจากประสบการณ์ของเด็ก เช่น ในท้องถิ่นที่เด็กอาศัยอยู่เป็นแหล่งการแสดงพื้นบ้าน ครูสามารถสอนเด็กให้รู้จักการแสดงพื้นบ้านชนิดนั้นได้ เป็นต้น	2.72	.50	มาก
5.	สอนด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง โดยการร้องเพลง ซึ่งสามารถนำเพลงและดนตรีชนิดต่าง ๆ มาสอนเด็กได้ เป็นต้น	2.83	.63	มาก
6.	สอนด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง โดยการเล่นบทบาทสมมติ ซึ่งให้เด็กได้แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการเล่นดนตรีชนิดต่าง ๆ ทำท่าต่าง ๆ เป็นต้น	2.97*	.59	มาก
7.	สอนด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง โดยการฉายวีดิทัศน์ สไลด์ หรือภาพยนตร์ ที่เกี่ยวกับการแสดงเหล่านี้ให้เด็กดู	1.54	.48	ปานกลาง
8.	สอนด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง โดยการสาธิต ครูอาจจะสาธิต การเล่นดนตรี การรำทำท่าต่าง ๆ การละเล่นพื้นบ้าน เป็นต้น	2.08	.79	ปานกลาง
9.	สอนด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง โดยการใช้เกม ซึ่งอาจเป็นเกมการศึกษา เช่น เกมจับคู่ ภาพเครื่องดนตรี ภาพ การแสดงต่าง ๆ เป็นต้น	1.35	.64	น้อย

จากตารางที่ 59 แสดงว่า เนื้อหาที่นำมาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง สอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลที่ได้สอดคล้อง

แทรกเนื้อหาไว้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.91$) ส่วนวิธีการสอนข้อที่อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.97$) คือ การสอนโดยการเล่นบทบาทสมมติและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.35$) คือ สอนโดยการใช้เกมการศึกษา

ตารางที่ 60 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
วัฒนธรรม

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1.	ด้านภาษาและวรรณคดี	2.27	.75	ปานกลาง
2.	ด้านมารยาท	2.55*	.64	มาก
3.	ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม	2.09	.82	ปานกลาง
4.	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	2.36	.77	ปานกลาง
5.	ด้านศิลปกรรม	1.18	.91	น้อย
6.	ด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง	2.29	.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 60 แสดงว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวัฒนธรรมส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ที่อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.55$) คือ ด้านมารยาท รองลงมา ($\bar{X} = 2.36$) คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และข้อที่อยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.18$) คือ ด้านศิลปกรรม

ข) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวัฒนธรรมให้แก่เด็กวัยอนุบาลนั้น ได้จากการสัมภาษณ์ครูอนุบาลจำนวน 20 คน ซึ่งมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

5.1 ด้านภาษาและวรรณคดี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านภาษาและวรรณคดี พบว่า มีการจัดมากตามลำดับดังนี้

1) จัดตามหน่วยการเรียนการสอนที่ได้มีการสอดแทรกวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ไว้ เช่น คล้องจองและปริศนาคำทายในแผนการจัดประสบการณ์ได้มีสอดแทรกไว้มาก สำหรับเรื่องวรรณกรรม นิทานพื้นบ้าน ตำนานต่าง ๆ แต่พบว่ายังมีสอดแทรกไว้น้อย เช่น หน่วยข้าว จะ

มีเรื่องแม่โพสพ หน่วยน้ำ มีเรื่องนางนพมาศ ภาษาและวรรณคดีคำพังเพยก็พบว่ามีสอดแทรกไว้น้อย เช่นกัน

2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดแทรกเพิ่มเติมในหน่วยการสอน ได้แก่ ในหน่วยชุมชนของเรา จะสอดแทรกเกี่ยวกับเรื่องของจังหวัดสุพรรณบุรี เช่น เรื่องตำนานดอนเจดีย์ วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ส่วนตำนานที่เป็นของท้องถิ่นจริง ๆ เช่น กำมะเชียร บางแม่หม้าย สองพี่น้อง นำมาสอนเด็กน้อย กว่าวรรณคดีของไทย เช่น ปลาบู่ทอง สังข์ทอง ศรีธนชัย นางสิบสอง เป็นต้น

3) สอนโดยการและจัดนิทานไทยต่าง ๆ มาให้เด็กได้เปิดอ่านในมุมนิทาน มุมหนังสือ

5.2 ด้านมารยาท การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านมารยาทพบว่า มีการจัดมากตามลำดับดังนี้

1) สอนโดยการบอกเล่าหรือตักเตือนโดยทันทีทันใด เมื่อพบว่าเด็กมีพฤติกรรมทางมารยาทที่ไม่เหมาะสม หรือมีเหตุการณ์ปัจจุบันที่สามารถสอดแทรกมารยาทได้ก็จะสอดแทรก เช่น เมื่อครูพบว่าเห็นพูดจาไม่ไพเราะ ครูจะตักเตือนให้พูดให้ไพเราะ หรือบางครั้งอาจมีการลงโทษตามข้อตกลงที่ตกลงกันได้ เมื่อเด็กพูดไม่มีคำลงท้ายว่า ค่ะ หรือ ครับ ครูก็จะตักเตือนให้เด็กพูดใหม่ทันที บางครั้งแม้ว่าไม่มีเหตุการณ์ที่จะสอนเด็ก แต่การพูดคุยกันประจำวันครูก็ได้สอดแทรกและพูดถึงมารยาทต่าง ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการสอนโดยการบอกเล่า ตักเตือนนั้นจะพบได้ว่าครูจะสอดแทรกในกิจกรรมประจำวันตลอดเวลา

2) สอนตามหน่วยการเรียนการสอน คือในหน่วยการสอนจะมีการสอดแทรกวัฒนธรรมทางมารยาทไว้อยู่แล้วในบางหน่วย เช่น หน่วยปฐมนิเทศ ได้สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับมารยาทในการรับประทานอาหาร การพูด การฟัง หน่วยวันแม่ มีการสอนให้เด็กรู้จักการถวายบังคม การไหว้การกราบ หน่วยวันปีใหม่ สอนเรื่อง การพูด การฟัง เป็นต้น เมื่อครูอนุบาลจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ทางสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดทำไว้และแจกตามโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน

3) สอนโดยการสาธิตให้เด็กดูได้แก่ และให้เด็กได้ปฏิบัติตาม การที่ครูพูดบรรยายแล้วให้เด็กได้แสดงบทบาทสมมติ การเล่าเรื่อง เล่านิทานประกอบรูปภาพ เป็นต้น

5.3 ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม พบว่า มีการจัดมากตามลำดับดังนี้

1) สอนตามหน่วยการเรียนรู้การสอน คือในหน่วยการสอนจะมีการสอดแทรก วัฒนธรรมด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมไว้อยู่แล้วในบางหน่วย เช่น เรื่องเกี่ยวกับวรรณคดีและตำนานต่าง ๆ ในหน่วยข่าวมีตำนานเรื่องแม่โพสพ หน่วยวันลอยกระทงมีตำนานเรื่องนางนพมาศ หน่วยวันแม่และวันพ่อสอนเรื่องค่านิยมเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ หน่วยชุมชนของเราสอนเรื่องค่านิยมไทยและท้องถิ่น หน่วยวันปีใหม่สอนเรื่องประเพณีของไทย เป็นต้น เมื่อครูอนุบาลจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ทางสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดทำไว้และแจกตามโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน เด็กได้เรียนรู้ตามกิจกรรมที่มีไว้ตามแผนการจัดประสบการณ์ประจำวัน อย่างไรก็ตามเนื้อหาที่เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ก็ยังมีอยู่น้อยในแผนการจัดประสบการณ์

2) สอนโดยการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม เพิ่มเติมตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น วันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ ได้แก่ วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา ออกพรรษา ตักบาตรเทโว วันอาสาฬหบูชา ซึ่งวันสำคัญเหล่านี้ บางวันเป็นวันหยุดราชการ ซึ่งไม่ได้มาโรงเรียน แต่วันต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้เป็นความรู้ที่เด็กจะต้องเรียนรู้ในแผนการจัดประสบการณ์ แต่เด็กต้องทราบว่าวันเหล่านี้สำคัญอย่างไร ทำไมจึงต้องให้หยุด โรงเรียน หยุดเพื่อไปทำอะไร ซึ่งในส่วนนี้ครูอนุบาลจำเป็นต้องหาความรู้เพิ่มเติมมาให้ ความรู้แก่เด็ก ส่วนมากแล้วจะจัดกิจกรรมอย่างง่าย ๆ และใช้เวลาไม่มากนัก เช่น การเล่าเรื่อง ประกอบ รูปภาพ หรือเล่านิทานต่าง ๆ บางครั้งมีเพียงแค่การพูดคุยให้เด็กฟังเท่านั้น

5.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่ามีการจัดมากตามลำดับดังนี้

1) สอนโดยการบอกเล่าหรือตักเตือนโดยทันทีทันใด เมื่อพบว่าเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือมีเหตุการณ์ปัจจุบันที่สามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมได้ก็จะสอดแทรก เช่น เมื่อครูพบว่าเด็กรังแกเพื่อน หรือไม่ทำงานที่มอบหมายให้เสร็จ ครูจะตักเตือนหรือบางครั้งอาจมีการลงโทษตามข้อตกลงที่ตกลงกันไว้ บางครั้งแม้ว่าไม่มีเหตุการณ์ที่จะสอนเด็ก แต่การพูดคุยกันประจำวันครูก็ได้สอดแทรกและพูดถึงคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการสอนโดยการบอกเล่า ตักเตือนนั้น จะพบได้ว่าครูจะสอนสอดแทรกในกิจกรรมประจำวันตลอดเวลา

2) สอนโดยการเล่าเรื่อง เล่านิทานประกอบรูปภาพ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่สอดแทรกไว้ โดยทั่วไปในมุมหนังสือจะมีนิทานประเภทต่าง ๆ ไว้ให้เด็กได้เปิด ส่วนมากแล้วนิทานจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม และเด็กก็จะนำนิทานเหล่านี้มาให้

ครูเล่าให้ฟัง ในช่วงกิจกรรมวงกลม กิจกรรมเล่นตามมุม หรือก่อนที่เด็กจะกลับบ้าน เด็กก็จะเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมเหล่านี้จากตัวละครในนิทานนั้น ๆ

3) สอนตามหน่วยการเรียนรู้การสอนที่มีอยู่ตามแผนการจัดการประสบการณ์ที่มีสอดแทรกไว้แล้ว เช่น ในหน่วยปฐมนิเทศ ที่เด็กเรียนรู้การช่วยเหลือตนเอง ความรับผิดชอบ ความสะอาด ในหน่วยวันเด็ก ที่มีคุณธรรมของเด็กต่าง ๆ เมื่อครูอนุบาลจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการประสบการณ์ที่ทางสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดทำไว้และแจกตามโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน ซึ่งเด็กจะมีการเรียนรู้โดยวิธีการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ เช่น การที่ครูพูดบรรยายแล้วให้เด็กได้แสดงบทบาทสมมติ การเล่าเรื่อง เล่านิทานประกอบรูปภาพ เป็นต้น

5.5 ศิลปกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านศิลปกรรม พบว่ามีการจัดคือ การสอนโดยให้เด็กปฏิบัติจริง เช่น การให้เด็กได้ปั้น การวาดภาพ ระบายสี การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ การเล่นกับสีในลักษณะต่าง ๆ การสาน ตัดปะ ฉีกกระดาษ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในศิลปกรรมขั้นสูงต่อไป ส่วนมากแล้วจัดให้เด็กได้ปฏิบัติจริงในกิจกรรมสร้างสรรค์

5.6 ด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง พบว่ามีการจัดมากตามลำดับดังนี้ สอนโดยให้เด็กปฏิบัติจริง เช่น ให้เด็กได้เล่นเกมการละเล่นของไทยใน กิจกรรมกลางแจ้ง การให้เด็กได้ร้องมาตรฐานในเพลงร้องวันปีใหม่ เพลงร้องวันเด็ก รำเชยขวัญ รำระบำไท รำระบำชาวไพร เป็นต้น ซึ่งเด็กได้มีโอกาสแสดงแต่งกายในชุดรำนั้น ๆ จริง และแสดงจริงในงานของโรงเรียนและงานของชุมชน สำหรับการให้เด็กเล่นดนตรีนั้นไม่พบว่ามีกรให้เด็กปฏิบัติจริง เพียงแต่มีเครื่องดนตรีขนาดเล็กจัดไว้ให้เด็กเล่นในมุมดนตรีเท่านั้น

ค) ข้อมูลจากการสังเกต

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สังเกตพบมี ดังนี้

1. ด้านภาษาและวรรณคดี มีพฤติกรรมการสอนที่พบ คือ

1.1 สอนโดยการฉายวิดีโอทัศน์ คือให้เด็กดูวิดีโอทัศน์ เรื่องตัวอักษรไทย

1.2 สอนโดยการสาธิต คือ ให้เด็กลากเส้นเขียนพยัญชนะกลางอากาศตาม

ครู และให้เด็กออกมาเขียนตัวอักษรและคำให้เพื่อนดู

1.3 สอนโดยการเล่าเรื่องประกอบรูปภาพหรือนิทาน คือ เรื่องกล้วย ซึ่งเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรี

2. ด้านมารยาท มีพฤติกรรมการสอนที่พบ คือ

2.1 สอนโดยการบอกเล่าหรือการพูดคุยให้เด็กฟัง ได้แก่ พูดคุยกับเด็กเรื่องมารยาทในการทักทายของคนไทยและของต่างชาติ มารยาทในการรับประทานอาหาร

2.2 สอนโดยการบอกเล่าทันทีทันใดที่พบว่าเด็กมีมารยาทที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ เรื่อง มารยาทในการพูด คือ การพูดกับครูต้องยืนขึ้น เมื่อครูเรียกขานรับ “มาคะ” “มาครับ” พูดลงท้ายว่า “คะ” “ครับ” การกล่าวคำขอบคุณ ไม่แย่งกันพูด ใครจะพูดต้องยกมือก่อน เมื่อเด็กคุยเสียงดังก็ตักเตือนให้เบาลง เตือนให้เด็กตั้งใจฟัง เมื่อเห็นเด็กนั่งไม่เรียบร้อย ก็จะเตือนให้เด็กนั่งให้เรียบร้อย ไม่นั่งเบียดหรือบังเพื่อน เมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ต้องค้อมตัว เมื่อพบว่าเด็กบางคนเดินเหยียบหมอน ครูเตือนไม่ให้เด็กทำอีกและให้เด็กกราบหมอน

2.3 สอนโดยการสาธิต ได้แก่ ครูสาธิตการไหว้บุคคลประเภทต่าง ๆ ให้เด็กดู และให้เด็กทำตาม เมื่อครูเห็นเด็กแต่งตัวไม่เรียบร้อย ครูจะเข้าไปบอกเด็กและช่วยเด็กแต่งตัว

2.4 สอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ ได้แก่ ให้เด็กแสดงบทบาทสมมติในการรับประทานอาหาร การไหว้ การสวัสดี โดยครูบรรยายเป็นเรื่องแล้วให้เด็กแสดงตาม

3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีพฤติกรรมการสอนที่พบ คือ

3.1 สอนโดยการบอกเล่า ได้แก่ การอบรมเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กหน้าเสาธง เช่น การตื่นแต่เช้า การรักษาความสะอาดในโรงเรียน การทิ้งขยะให้เป็นที่ การสอนเรื่องการประหยัดซึ่งไม่จำเป็นต้องนำเงินมาโรงเรียนมากเกินไปจนความจำเป็น สันทนากับเด็กเรื่องวันครู วันเด็ก หน้าทีของเด็กดี

3.2 สอนโดยการบอกเล่าทันทีทันใดเมื่อพบว่าเด็กมีพฤติกรรมติกรรมที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ ครูตักเตือนให้เด็กแบ่งของเล่นกัน เมื่อพบว่าเด็กแย่งของเล่นกัน หรือเตือน ให้เด็กเดินเป็นแถว

3.3 สอนโดยการเล่าเรื่องหรือเล่านิทานประกอบรูปภาพ หรือหุ่น ได้แก่ เล่าเรื่องการแสดงความกตัญญูในการนำของไปถวายพระผู้ใหญ่ในวันปีใหม่ เรื่องการเป็นเด็กดีช่วยเหลือพ่อแม่ เรื่องความเมตตา

3.4 สอนโดยการให้เด็กแสดงบทบาทสมมติ ได้แก่ ให้เด็กแสดงบทบาทสมมติการช่วยเหลือพ่อแม่ในการทำงานบ้าน

4. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม มีพฤติกรรมการสอนที่พบ คือ
- 4.1 สอนโดยการบอกเล่า ได้แก่ การที่ครูพูดคุยกับเด็กเรื่องชาติไทย ที่มีภาษา และมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เป็นของตนเอง สันทนาการกับเด็กเรื่องวันปีใหม่และกิจกรรมที่ทำกันในวันปีใหม่
- 4.2 สอนโดยการให้เด็กแสดงบทบาทสมมติ ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติในการปล่อยนกปล่อยปลา การอวยพรผู้ใหญ่ ในวันขึ้นปีใหม่
5. ด้านศิลปกรรม มีพฤติกรรมการสอนที่พบ คือ
- 5.1 สอนโดยการสาธิต ได้แก่ การที่ครูวาดภาพและระบายสีให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง ก่อนที่จะให้เด็กทำกิจกรรมศิลปะ
- 5.2 สอนโดยการบอกเล่า ได้แก่ เล่าเรื่องประโยชน์ของใบตองที่สามารถทำมาประดิษฐ์เป็นกระทง ห่อขนม ได้
6. การละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง มีพฤติกรรมการสอนที่พบ คือ
- 6.1 สอนโดยการเล่าเรื่อง การเล่นชักกะเย่อให้เด็กฟังว่าเล่นอย่างไร
- 6.2 สอนโดยการให้เด็กให้ทำจริง ได้แก่ การเล่นเกมการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดงเล่นต่าง ๆ จริง เช่น มอญซ่อนผ้า ชักส้าว เสือข้ามห้วย และการรำวงมาตรฐาน ระบำโก๋ ระบำชาวไพร เพื่อที่แสดงในงานโรงเรียน

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า ตารางที่ 61 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกฝังวัฒนธรรมให้แก่เด็ก วัยอนุบาล

ที่	รายการ	จำนวน (ทั้งหมด 294)	ร้อยละ	อันดับ
1.	ครูสอนในชั้นอนุบาลมีไม่เพียงพอ	181	61.6	2
2.	ครูสอนในชั้นอนุบาลไม่มีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	96	32.7	7
3.	ครูสอนในชั้นอนุบาลไม่มีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรม	92	31.3	8
4.	ครูสอนในชั้นอนุบาลไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการประยุกต์แผนการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นและชุมชน	112	38.1	6
5.	ผู้บริหารและครูในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมและไม่ให้การสนับสนุน	59	20.1	14
6.	บุคลากรครูในโรงเรียนขาดการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก	73	24.8	12
7.	แผนการสอนไม่เอื้ออำนวยต่อการปรับให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นและชุมชน	54	18.4	15
8.	ทางจังหวัดและอำเภอไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องของวัฒนธรรม	86	29.3	10
9.	ขาดงบประมาณสนับสนุน	156	53.1	4
10.	ขาดแหล่งความรู้ทางด้านวัฒนธรรมที่อยู่ใกล้กับโรงเรียน	179	60.9	3
11.	ขาดภูมิปัญญาท้องถิ่นและบุคลากรที่จะมาให้ความรู้เรื่องวัฒนธรรมแก่เด็ก	132	44.9	5

ตารางที่ 61 (ต่อ)

ที่	รายการ	จำนวน (ทั้งหมด 294)	ร้อยละ	อันดับ
12.	เด็กวัยอนุบาลยังเล็กเกินไปที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับ กับวัฒนธรรม	48	16.3	16
13.	จำนวนเด็กอนุบาลในชั้นเรียนมีมากเกินไปทำ ให้จัดกิจกรรมไม่ประสบความสำเร็จ	82	27.9	11
14.	ขาดสื่อและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม	198	67.3	1
15.	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไม่ให้ความร่วมมือ และไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการให้สถานศึกษาเป็น แหล่งสำหรับการถ่ายทอดวัฒนธรรม	89	30.3	9
16.	ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ	63	21.4	13

จากตารางที่ 61 แสดงว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกฝังวัฒนธรรมให้แก่เด็กวัยอนุบาล 5 อันดับแรก คือ 1) ขาดสื่ออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม (ร้อยละ 67.3) 2) ครูสอนในชั้นอนุบาลมีไม่เพียงพอ(ร้อยละ 61.6) 3) ขาดแหล่งความรู้ทางด้านวัฒนธรรมที่อยู่ใกล้โรงเรียน (ร้อยละ 60.9) 4) ขาดงบประมาณสนับสนุน (ร้อยละ 53) 5) ขาดภูมิปัญญาท้องถิ่นและบุคลากรที่จะมาให้ความรู้เรื่องวัฒนธรรมแก่เด็กและที่ครูอนุบาลเห็นว่าเป็นปัญหาน้อยที่สุด คือ เด็กวัยอนุบาลยังเล็กเกินไปที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม(ร้อยละ 16.3)

2. ปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด

1. การเป็นแบบอย่างของครู

ปัญหาและอุปสรรค

1. เด็กไม่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ เพราะเด็กยังเล็กอยู่ เด็กอนุบาลที่จะเข้าใจวัฒนธรรมด้านนี้มีอยู่ส่วนน้อย
2. บุคลากรครูในโรงเรียนขาดการเป็นแบบอย่างที่ดี เช่น ครูชายพูดจาไม่ไพเราะ

3. ครูอนุบาลขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปลูกฝังวัฒนธรรมบางด้าน เช่น การร้องเพลงไทย การเล่นดนตรีไทย การวาดภาพ และงานศิลปะทั้งหลาย เพราะวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่กว้างครูเป็นแบบอย่างไม่ได้ทั้งหมด โดยเฉพาะวัฒนธรรมท้องถิ่น ครูขาดประสบการณ์และความรู้ จึงไม่สามารถที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กได้

5. เด็กอนุบาลมักที่จะทำตามอย่างเพื่อนหรือเด็กที่โตกว่า มากกว่าที่จะทำตามแบบครู หรือทำตามแบบครูเฉพาะต่อหน้าครูและที่โรงเรียนเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

1. ครูในโรงเรียนทุกคนควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กเพื่อให้เด็กเห็นทุกวัน อย่างสม่ำเสมอครูต้องปฏิบัติจริงให้เด็กเห็นที่โรงเรียน เช่น การไหว้ การรับประทานอาหาร การพูด เป็นต้น

2. ควรจะสอนโดยให้เด็กโตกว่านี้ อาจจะเริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3. จัดอบรม สัมมนา ทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มความรู้ให้แก่ครูอนุบาลในเรื่องวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

4. กำหนดการเป็นแบบอย่างของครูให้เป็นรูปธรรม ระบุลงในแผนและแนวการจัดประสบการณ์ เพื่อที่จะเป็นแนวปฏิบัติของครู

5. ประชุมชี้แจงบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการประพฤติตัวให้เป็นแบบอย่างให้แก่เด็ก ในด้านวัฒนธรรม

2. การให้เด็กฝึกปฏิบัติ

ปัญหาและอุปสรรค

1. เด็กแต่ละคนมีความพร้อมและพื้นฐานทางครอบครัวไม่เหมือนกัน ดังนั้นเด็กบางคนไม่สามารถเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมและรับรู้ได้ไม่เท่ากันทุกคน

2. ครูผู้สอนไม่มีการประสานงานที่ดีกับผู้ปกครอง ในการที่จะให้เด็กปฏิบัติในเรื่องของวัฒนธรรมได้อย่างต่อเนื่องจาก โรงเรียน สู่นบ้าน

3. เด็กชอบเล่นมากกว่าเรียน การสอนวัฒนธรรมต้องอยู่ในรูปการเล่น แต่เด็กมีจำนวนมากทำให้การฝึกไม่ได้ผลเท่าที่ควร

4. ไม่สามารถจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมได้ครบ คือ ให้เด็กฝึกปฏิบัติกับเหตุการณ์จริงไม่ค่อยได้ ได้แต่ฝึกในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. การฝึกปฏิบัติต้องเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ มีการตักเตือน แนะนำทันทีทันใดเมื่อนักเรียนปฏิบัติไม่ถูกต้อง
2. การปฏิบัติของเด็กให้เป็นไปแบบความเคยชิน โดยมีใช้การบังคับหรือลงโทษ และควรสอดแทรกวัฒนธรรมในทุกกิจกรรม
3. ควรฝึกให้เด็กอย่างจริงจัง ตามโอกาส สถานที่ ว่าง อารมณ์ ค่อย ๆ ปลูกฝัง ทีละน้อย ฝึกบ่อย ๆ ให้เด็กเคยชิน อย่าให้ฝึกมากเกินไป หรือหลายอย่างเกินไป เด็กจะเบื่อง่าย
4. การให้เด็กฝึกหัดเกี่ยวกับวัฒนธรรมนั้นจะต้องมีแม่แบบที่รู้จริง ซึ่งเด็กจะปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
5. ครูผู้สอนควรมีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เพื่อที่บ้านได้ช่วยปลูกฝังวัฒนธรรมด้วย

3. การจัดสภาพแวดล้อม

ปัญหาและอุปสรรค

1. แหล่งศึกษาวัฒนธรรมต่างอยู่ไกลจากโรงเรียนมาก เดินทางไปไม่สะดวก
2. ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่ออุปกรณ์ อีกทั้งสื่อและอุปกรณ์มาใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมมีน้อย
3. สภาพห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ห้องเรียนไม่เพียงพอและไม่เป็นเอกเทศ
4. สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติจะมีเกณฑ์การจัดห้องเรียน หากจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อการปลูกฝังวัฒนธรรม ก็จะไม่ตรงตามเกณฑ์ดังกล่าว ซึ่งมีผลต่อการประเมินความดีความชอบและการประเมินห้องเรียนดีเด่น

ข้อเสนอแนะ

1. จัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละแห่ง
2. ควรหาวัสดุสิ่งของที่มีในห้องถิ่นมาใช้ในการจัดสภาพแวดล้อม
3. แก้ไขเกณฑ์มาตรฐานในห้องเรียนใหม่ และเก็บมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบด้วย
4. เมื่อจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้ เห็น จำ สังกัด เพราะเจอ อยู่ บ่อย ๆ เช่น จัดมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน เพื่อให้เด็กได้ศึกษา และทำให้เด็กเรียนรู้วัฒนธรรมได้ดีขึ้น

5. จัดให้มีห้องวัฒนธรรม ซึ่งจัดหาสื่อ หนังสือที่เกี่ยวกับทางวัฒนธรรมในโรงเรียนอย่างน้อย 1 ห้องเรียน

4. การให้เด็กพบเห็นแบบอย่างที่ดี

ปัญหาและอุปสรรค

1. สภาพสังคมแวดล้อมทางบ้านเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้แก่เด็ก ซึ่งใกล้ชิดเด็กและเด็กพบเห็นเป็นประจำ เช่น พ่อ แม่ และบุคลากรในชุมชนไม่ได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก และขาดการปฏิบัติในด้านวัฒนธรรมที่ถูกต้อง เด็กจะมีความเคยชินและคุ้นเคยกับสิ่งเหล่านั้นเด็กเลียนแบบสิ่งแวดล้อมและสังคมนั้นแม้ว่าเด็กจะพบแบบอย่างที่ดีที่ทางโรงเรียนจัดให้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร
2. แหล่งที่จะปลูกฝังวัฒนธรรมที่อยู่ใกล้โรงเรียนยังมีน้อย และโรงเรียนอยู่ไกลจากแหล่งศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งโรงเรียนอยู่ห่างไกลความเจริญยากที่จะพาเด็กไปชมสถานที่ต่าง ๆ ดังนั้นจึงไม่สามารถที่จะพาเด็กไปทัศนศึกษา
3. ผู้ปกครองไม่เห็นด้วยในการจัดทัศนศึกษา
4. ไม่มีสถานที่แสดงวัฒนธรรมในท้องถิ่นและไม่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่เด็ก
5. เด็กได้รับอิทธิพลจากการดูทีวี ดูหนัง ดูละคร และจดจำบางอย่างที่ไม่ดีซึ่งขัดต่อวัฒนธรรมไทย และเด็กชอบเลียนแบบ จากสื่อต่าง ๆ เหล่านั้น
6. ชุมชนยังขาดความรับผิดชอบในการที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมให้แก่ลูกหลาน

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก
2. แนะนำให้ผู้ปกครองพาเด็กไปทัศนศึกษาที่ต่าง ๆ หรือ เชิญผู้ปกครอง ให้นำเด็กมาเที่ยวชมนิทรรศการวัฒนธรรมที่โรงเรียน
3. หากจัดให้เด็กไปทัศนศึกษาไปยังแหล่งที่เป็นที่รวมของวัฒนธรรมได้ ควรที่จะพาไปในบริเวณใกล้ ๆ โรงเรียน เช่น วัด หมู่บ้าน เป็นต้น
4. ควรจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับศาสนา เช่น การนิมนต์พระมาสอนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เนื่องจากส่วนมากโรงเรียนจะอยู่ใกล้วัด
5. จัดให้เด็กชั้นโตเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กด้วย
6. ทางโรงเรียนควรจัดนิทรรศการ และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ตามโอกาสที่สมควร

7. ปรับสื่อโทรทัศน์ให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก และสอดแทรกวัฒนธรรมให้มากที่สุด
8. รายการทีวีโทรทัศน์ ควรคำนึงถึงการเลียนแบบของเด็กและมีการควบคุมการผลิตรายการต่าง ๆ ให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก
9. ขอความร่วมมือจากท้องถิ่น หรือผู้นำท้องถิ่นท้องถิ่นในการจัดสถานแสดงศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งความรู้
10. ต้องมีบุคคลในสังคมที่เป็นที่ยอมรับเป็นต้นแบบให้แก่เด็ก จึงจะทำให้การดึงวัฒนธรรมกลับมาได้ เช่น ดารา นักร้อง เป็นต้น

5. การจัดการเรียนการสอน

ปัญหาและอุปสรรค

1. ครูไม่ได้สอนตามแผน และไม่ได้เตรียมการสอนล่วงหน้า เพราะต้องสอนให้เด็กเขียนอ่านเพื่อที่สนองความต้องการของผู้ปกครอง เพียงแต่สอดแทรกวัฒนธรรมเพียงบางเรื่องเท่านั้น
2. ครูไม่มีความรู้ความสามารถในการประยุกต์แผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น และครูไม่มีความสามารถในการสอดแทรกวัฒนธรรมให้แก่เด็กในกิจกรรมการเรียนการสอนประจำวัน
3. ขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรม เช่น รูปภาพ นิทาน เทป เพลง หรือวีดิทัศน์ทั้งที่เป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านหรือวัฒนธรรมกลางของประเทศ ตลอดจนขาดสื่อโดยตรงที่จะให้เด็กได้พบเห็นในท้องถิ่นหรือในชุมชน
4. ในห้องเรียนมีเด็กมาก เพราะรวมชั้นอนุบาล 1 และ อนุบาล 2 หรือบางโรงเรียนก็รวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วย ทำให้ไม่สามารถ จัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่เหมาะสมได้ แม้แต่การกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นไปตามแผนการจัดประสบการณ์ก็ยังไม่จัดไม่ได้ครบ ดังนั้นเรื่องของวัฒนธรรมจึงเป็นไปได้น้อยมาก
5. ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมท้องถิ่น และตัวครูไม่ใช่คนท้องถิ่นและบางเรื่องไม่มีในแผนการจัดประสบการณ์ครูก็ไม่ได้ค้นคว้าที่จะมาสอนให้แก่เด็ก ส่วนมากจะจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ แต่ก็สอดแทรกวัฒนธรรมได้น้อย เพราะกิจกรรมในแผนการจัดประสบการณ์นั้นมีมากจนเต็มวันแล้ว
6. ขาดแนวทางที่ชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรม

7. แผนการจัดประสบการณ์ไม่ค่อยเน้นหนักในเรื่องการปลูกฝังวัฒนธรรม โดยไม่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการปลูกฝังวัฒนธรรม และแผนการจัดประสบการณ์ไม่ตรงกับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงของโรงเรียนในแต่ละท้องถิ่น ตลอดจนไม่เอื้ออำนวยที่จะสอดแทรกวัฒนธรรม

8. เด็กเคยชินสภาพแวดล้อมมาจากทางบ้านทำให้ยากแก่การปลูกฝัง และเด็กจะกระทำตัวดีก็ต่อเมื่อครูเตือน และอยู่ที่โรงเรียนเท่านั้น เมื่อกลับบ้านเด็กก็จะเป็นแบบเดิม ซึ่งไม่มีผู้ที่คอยว่ากล่าวตักเตือนเด็กเหมือนที่โรงเรียน

9. เด็กบางคนยังไม่มีความพร้อมและ ไม่สามารถที่จะปฏิบัติกิจกรรมทางวัฒนธรรมบางอย่างที่เป็นเรื่องยากสำหรับเด็กได้ อีกทั้งเด็กอนุบาลมีความสนใจน้อยถ้ากิจกรรมไม่มีการเคลื่อนไหวร่างกาย ก็จะไม่สนใจ และมีความสนใจระยะสั้น ลืมง่าย

10. ครูผู้สอนไม่ได้จบการศึกษาในสายงานอนุบาล จึงไม่มีความรู้ที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้ดีเท่าที่ควร

11. ผู้ปกครองไม่เข้าใจการเรียนการสอนในระดับอนุบาล มักจะให้นั้นกระบวนการเรียนการสอน อ่าน ออก เขียนได้ ไม่คำนึงถึงการปลูกฝังวัฒนธรรมหรือกิจกรรมที่จะเสริมทักษะของเด็กด้านอื่น ๆ อีกทั้งครูและผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือกันอย่างจริงจังกับทางโรงเรียน ในการปลูกฝังวัฒนธรรมให้แก่เด็กวัยอนุบาล

12. ครูและผู้บริหารในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของเด็กอนุบาล และไม่ให้การสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นในด้านงบประมาณ สื่อการเรียนการสอน หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดบุคลากรที่เหมาะสมให้สอนในระดับชั้นอนุบาล

13. ครูอนุบาลรับภาระสอนในชั้นอื่นและมีงานด้านอื่น ๆ เช่น รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน งานธุรการ การเงิน จึงไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนหรือหาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่จะสอนให้แก่เด็กได้

14. โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านวัฒนธรรม

15. ทางอำเภอและจังหวัดไม่มีนโยบายที่จะสนับสนุนในเรื่องการปลูกฝังวัฒนธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางวัฒนธรรมไม่ได้ให้ความสนใจและสนับสนุน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้ครูรับผิดชอบเด็กเพียงชั้นเดียวจะได้จัดการเรียนการสอนได้ตรงตามวุฒิภาวะและพัฒนาการของเด็ก/ควรรหาครูเพิ่ม และ ควรกำหนดจำนวนเด็กอนุบาลในห้องเรียนให้พอเหมาะ ไม่ให้มากเกินไป เพราะจัดการเรียนการสอนไม่ได้

2. ควรที่จะมีการปรับแผนการจัดประสบการณ์ให้มีการสอดแทรกวัฒนธรรมได้ทุกหน่วย การเรียนการสอน หรือ ควรจะมีรายละเอียดของวัฒนธรรมสอดแทรกในแผนการจัด ประสบการณ์ ซึ่งสามารถสอดแทรกในหน่วยการสอนทุกสัปดาห์

3. ควรมีตัวอย่างในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรกวัฒนธรรมมาให้ครู ศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกวัฒนธรรม หรือ ควรกำหนดให้ ชัดเจนว่าสาระทางด้านวัฒนธรรมอะไรบ้างที่เด็กอนุบาลควรที่จะเรียนรู้ หรือ ควรจัดทำแผนการจัด ประสบการณ์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือ จัดทำเอกสารและคู่มือครูเกี่ยวกับ วัฒนธรรมให้กับครูผู้สอน

4. ประสานและขอความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม ใน ด้านงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์

5. ควรที่จะจัดหาสื่อและอุปกรณ์การสอนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม เช่น รูปภาพ เทปเพลง วิดีโอ หนังสือนิทาน ซึ่งอาจจะเป็นแผนการสอนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมสำเร็จรูป ซึ่งอาจจะเป็นหน่วย ใหม่ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น เพลงอีแซว ตำนานเมืองสุพรรณ ประเพณีต่าง ๆ ซึ่ง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรทำเทปวิดีโอที่เกี่ยวกับแหล่งวัฒนธรรมของจังหวัดแจก ตามโรงเรียน ด้วยจะดีที่สุด

8. หน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับสูงขึ้นไปควรกำหนดแนวทางและเป้าหมายที่ชัดเจนใน การปลูกฝังวัฒนธรรม และมีการให้ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องและควรจะมีรูปแบบออกมา อย่างชัดเจนเพื่อให้เด็กได้เข้าใจง่าย

9. สื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นสามารถที่จะขอความร่วมมือจากผู้ ปกครองได้

10. การปลูกฝังวัฒนธรรมควรจะเน้นทั้งที่บ้านและโรงเรียนโดยให้ความรู้ผู้ปกครองให้ เข้าใจให้ถูกต้องในการอบรมและปลูกฝังวัฒนธรรม หรือในบางกิจกรรม ให้ผู้ปกครองพานบุตร หลานเข้าร่วมในกิจกรรมเอง เช่น ประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น

11. จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านวัฒนธรรม

12. ครูควรมีศรัทธาในอาชีพครูให้สมกับที่เป็นปुरुชนียบุคคล ชื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ทำเพื่อเด็ก อย่างเต็มที่ โดยอย่าท้อแท้ หมดกำลังใจ เมื่อเจอปัญหาและอุปสรรค ในด้านการบริหารของผู้ บริหาร อันจะทำให้งานทุกอย่างไม่บรรลุ ขอให้ครูอนุบาลมีคุณธรรมประจำใจต่อตนเองและเด็ก อนุบาล การปลูกฝังวัฒนธรรมแก่เด็กอนุบาลคงเป็นไปด้วยดี